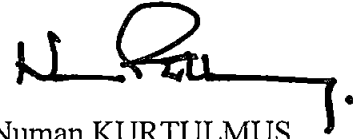

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1595205 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma
Esas Komisyon	Dışişleri
Tarih: 11-3-2025	Esas No: 2/2992

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LIGI
11 Mart 2025
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
11 Mart 2025
No: 1596163

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE KOSOVA CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ ARASINDA ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 29 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599- 287010
Konu : Anlaşma

07 Mart 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29 Ocak 2024 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

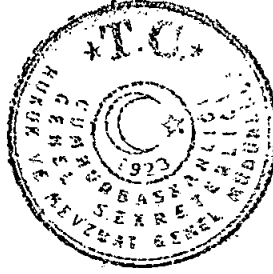
- 1- Genel Gerekçe
- 2- Anlaşma (Türkçe, Arnavutça, Sırpça, İngilizce)

TBMM GENEL EVRAK
07 Mart 2025
No: 1596205

GENEL GEREKÇE

29 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askeri ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askeri iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askeri eğitim ve öğretim; tatbikat/eğitimsel veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askeri iş birliği ve temas ziyaretleri; askeri istihbarat değişimi; lojistik iş birliği; askeri tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; barışı koruma, insani yardım gibi savaş haricindeki harekâtlar; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askeri bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

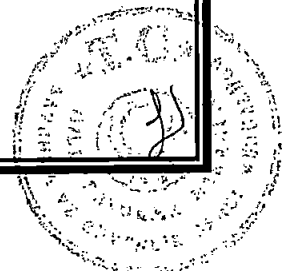
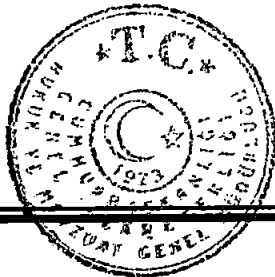
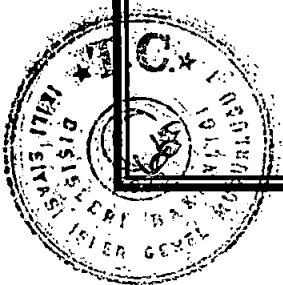
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

İLE

KOSOVA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

ARASINDA

ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KOSOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

Bu Anlaşma'nın amacı, MADDE IV'de belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

**MADDE II
KAPSAM**

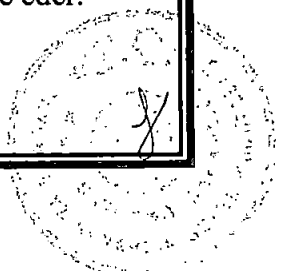
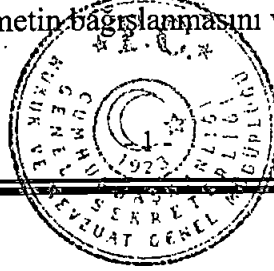
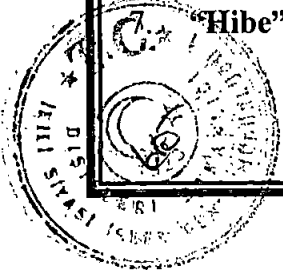
Bu Anlaşma, MADDE IV'de belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularını kapsar.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **"Gönderen Taraf"** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
2. **"Kabul Eden Taraf"** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunduran Tarafı ifade eder.
3. **"Misafir Personel"** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya sivil personeli ifade eder.
4. **"Misafir Öğrenci"** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.
5. **"Yakınlar"** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
6. **"Kıdemli Personel"** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.

"Hibe" Bir malzeme veya hizmetin bağışlanması veya bedelsiz devrini ifade eder.

8. **“Hizmet”** Taraflar arasındaki bu Anlaşma’ya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, ulaştırma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.

9. **“Lojistik Destek”** Tarafların envanterinde bulunan mal ve Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralanması ve söz konusu malzemelerin ulaştırma hizmetlerinin bedelli/bedelsiz yapılması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.

10. **“Lojistik İş Birliği”** Tarafların, eşitlik, müteakabiliyet ve karşılıklı menfaatlerine uygun olarak lojistik alanda gerçekleştirecekleri faaliyetleri ifade eder.

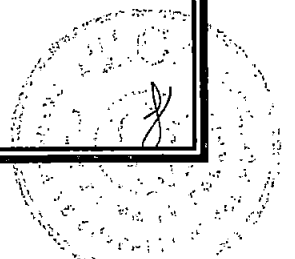
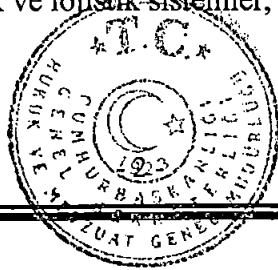
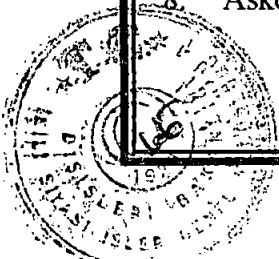
11. **“İkmal Maddesi”** Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin; donanım, bakım ve onarım, idame ve eğitim faaliyetleri için zaruri olan her cins araç, gereç, makine, teçhizat, hammadde, silah, mühimmat, ana malzeme, kimyevi malzeme, yedek parça, giyecek, yiyecek, yakacak, akaryakıt, ilaç (tıbbi sarf malzemeleri, sağlık sınıfı ana malzemeler ile sağlık eğitim yardımcı malzemeleri), donatım ve eğitim malzemelerini ifade eder.

12. **“Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme”** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya Fikri Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

MADDE IV ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim;
 - a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,
 - b. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,
 - c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,
 - d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi alışverişi.
2. Tatbikat/eğitim/yarışma/müsabakalara veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması,
3. Savunma sanayii,
4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
6. Askerî istihbarat değişimi,
7. Lojistik iş birliği, lojistik destek ve lojistik sistemler,
8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,

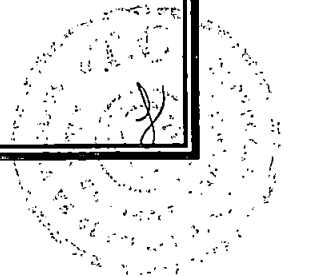

9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
10. Barışı koruma ve insani yardım gibi savaş haricindeki harekâtlar,
11. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi,
12. Haritacılık ve hidrografi,
13. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
14. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi,
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
16. Bilimsel, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
17. El yapımı patlayıcılarla mücadele, patlayıcı madde imhası ve insani maksatlı mayın faaliyetlerine ilişkin işbirliği, eğitim ve tecrübe/bilgi paylaşımı,
18. Afet ve Acil Durum Harekâtı kapsamında eğitim ve bilgi ve tecrübe değişimi,
19. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik,
20. Terörizmle mücadele.

MADDE V

UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. Taraflar, kendi kararlarına bağlı olarak, aşağıdaki şekillerde iş birliği gerçekleştirebilir:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi,
 - c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi,
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,
 - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak ve müşterek tatbikatların düzenlenmesi,
 - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - h. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği alanlarında, Tarafların envanterinde bulunan mal ve Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralanması ve söz konusu malzemelerin ulaştırma hizmetlerinin bedelli/bedelsiz yapılması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.
2. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, tarafların diğer ülkelerle imzalamış olduğu ve yürürlükteki anlaşmalarından kaynaklanan üçüncü tarafa transfer kısıtlarına uygun olarak icra edilir.
3. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve bu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı mutabakat mühtüraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilir.

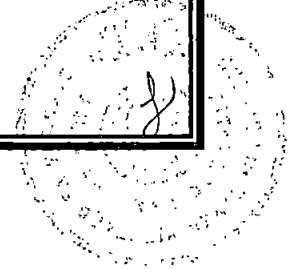
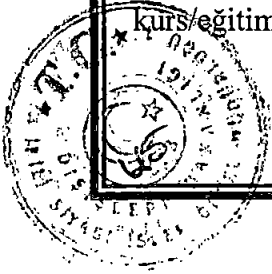
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
5. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, ikmal maddeleri, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı yazılı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir tarafa devredilemez.
6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunacaktır.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,
Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Kosova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.
2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII EĞİTİM/KURS KOŞULLARI

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatının öngördüğü koşullara göre verilir.
2. Bu Anlaşma'ya uygun olarak, Gönderen Tarafın yapacağı bir eğitim talebi, eğitim veya kursun başlamasından önceki yılın en geç Mart ayında Kabul Eden Tarafa resmî yazı ile bildirilir. Talebin alınmasını müteakip, Kabul Eden Taraf bu talebi inceler ve en geç Temmuz ayında Gönderen Tarafa cevabını bildirir.
3. İlave eğitim talebi olması durumunda, söz konusu talep resmî yazı ile bildirilir. Taraflar arasında yapılacak istişare sonucunda ve imkânların izin verdiği ölçüde, bu kapsamdaki ilave talepler planlı ihtiyaçlara dâhil edilebilir.
4. Kabul Eden Tarafça İngilizce dilinde verilen eğitimler hariç olmak üzere, eğitimlerin, Kabul Eden Tarafın dilinde gerçekleştirilmesi esastır. Ancak Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde ve Kabul Eden Tarafın uygun görmesi halinde, 3 (üç) aydan kısa süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitime gelecek personele yeterli sayıda tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.
5. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihai katılım kararı, eğitim/kurs maksadıyla gönderilen Misafir Personel sayısı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitim başlangıç tarihinden itibaren en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/egitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.

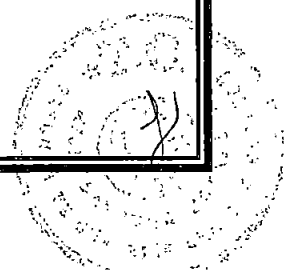
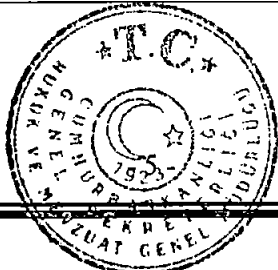
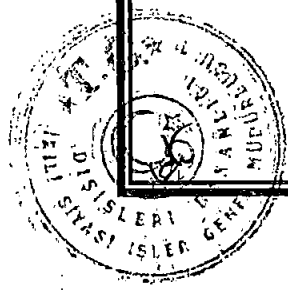
6. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitimi, eğitimin verildiği kurum veya birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Eğitim konularının ulusal güvenlikle ilgili hususları içermesi durumunda kısıtlama uygulanabilir.
7. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrenciye eğitimde gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.
8. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamı tarafından tespit edilen ölçütlere göre Gönderen Tarafça seçilir. Kabul Eden Tarafça tespit edilen ölçütleri haiz olmayan Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, eğitim ve öğretim için kabul edilmez.
9. Sınav şekilleri ve eğitimle ilgili hususlar, Kabul Eden Tarafça tespit edilir.
10. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen ve belirlenmiş eğitim/kurs programını tamamıyla takip eden, eğitim/kurs koşullarına göre düzenlenmiş sınavlarda başarılı olan, tez/projeleri başarıyla hazırlayan Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere, uygun ihtisası ya da eğitim programını (akademik derece) tamamladığını gösterir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği, millî mevzuatına göre Gönderen Tarafın yükseköğrenim kurumlarının onayına tabidir.
11. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişkileri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) eğitimler için bu Anlaşma'ya dayanan protokoller yapılabilir.

MADDE VIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ/BELGE VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fiikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.
2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşma'nın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, belge, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

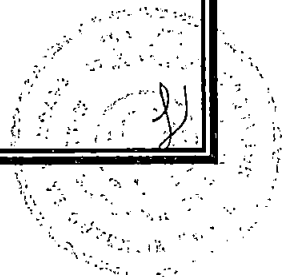
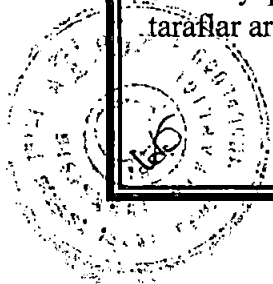
Türkiye Cumhuriyeti	İngilizce Karşılığı	Kosova Cumhuriyeti
Çok Gizli	Top Secret	Tepër Sekret
Gizli	Secret	Sekret
Bu maddenin 3. paragrafındaki hüküm uygulanır.	Confidential	Konfidenciale
Hizmete Özel	Restricted	E kufizuar

3. Kosova Tarafı için Özel/Konfidenciele/Confidential olarak sınıflandırılan bilgiler, Türk Tarafı için "Gizli/Sekret/Secret" gizlilik seviyelerinin koruyucu güvenlik gereklerine göre işlenir ve muhafaza edilir.
4. Gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzeme, bu bilgi/belge ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz veya üçüncü bir tarafa devredilmez.
5. Gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.
6. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.
7. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak veya devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütünü Kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.
8. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.
9. Bu Anlaşma'nın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.
10. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
11. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.
12. Taraflar, iş birliği faaliyetlerinde patentler, telif hakları ve ticari sırlara ilişkin haklara ve kurallara saygı gösterir.

MADDE IX ASKERÎ İSTİHBARAT

1. Bu Madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine hanel getireceği düşünülen ve birlikte kararlaştırılacak ülkelerle ilgili, öncelik askerî faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti ve Kosova Cumhuriyeti'ndeki faaliyetleri ile ilgili askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesini kapsar.
2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:
 - a. Her iki ülke Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından bir yıl Türkiye Cumhuriyeti'nde, bir yıl Kosova Cumhuriyeti'nde olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mütabakatla tespit edilir.

b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizce'dir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilecektir. Konu ile ilgili varsa CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. dokümana eklenir.

e. Her iki Taraf birbirlerinin bilgi isteklerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktır.

f. Askerî istihbarat bilgilerinin değişimine ilişkin talep, her bir durum temelinde değerlendirilir ve taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

MADDE X

HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın cezai yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözetim altına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

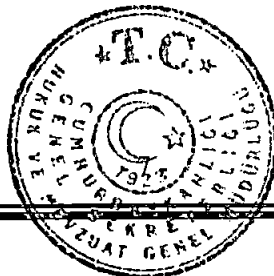
4. Kabul Eden Tarafın mevzuatını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.

5. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

6. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Misafir Personele disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

8. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

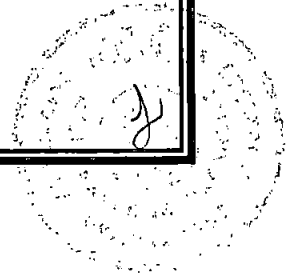
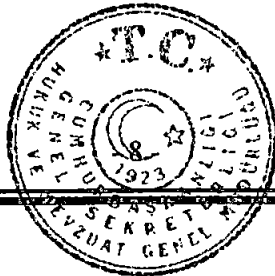
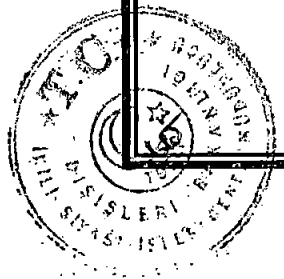

MADDE XI TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.
2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.
3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE XII İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.
2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
3. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadır. Bu Misafir Öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilir.
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personeli geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personeli geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelikler aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri, askerî gazino ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın mevzuatı çerçevesinde yararlanabilir.
8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan derhal haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.

9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

10. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası için gerekli olan lojistik destek ile ulaştırma hizmetlerinin, mütakabiliyet ilkesi temelinde imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

MADDE XIII SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunur. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren bir sağlık raporu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderlerini karşılar.

3. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmetleri giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak karşılayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

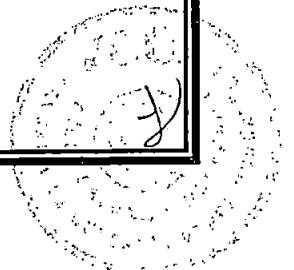
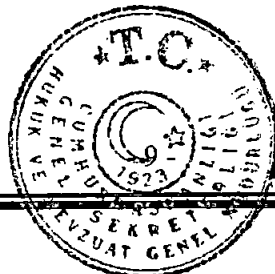
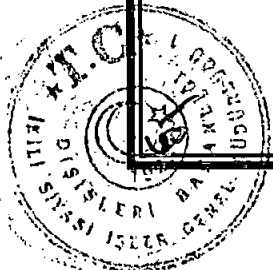
MADDE XIV MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumludur.

2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; iş birliği alanlarının icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.

a. Misafir Personel için:

- (1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (2) Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, sivil şahısların ise statülerine göre Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (3) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
- (4) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (5) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti,
- (6) İâşe,

- (7) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek konaklama yeri)
(8) Aylık maaş ödenen Misafir Personelin iâşe ve ibatesi (Kabul Eden Tarafça) karşılanmaz.

b. Misafir Öğrenciler için:

- (1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
(2) İaşe,
(3) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
(4) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
(5) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
(6) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
(7) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

3. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Kosova Cumhuriyeti'nde verilecek Arnavutça ve Sırpça lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb.) tam ücretli olarak verilebilir.

4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

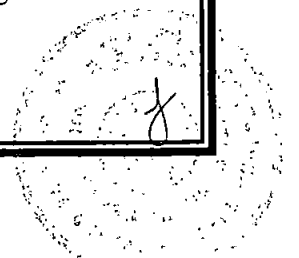
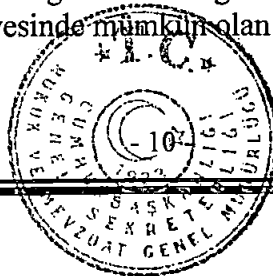
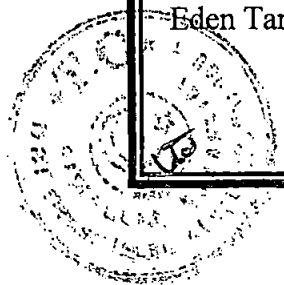
5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Taraf tarafından, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır. ABD doları cinsinden transfer yapılamaması halinde Kabul Eden Tarafça belirlenen ve konvertibl olan para biriminden ödeme yapılır.

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

7. Tarafların karşılıklı mutabakatı ile hizmetten faydalanan ülkenin sınırları içinde yerinde hizmet sağlanmasının kararlaştırılması durumunda, ortaya çıkan maliyetler hizmetten faydalanan Tarafça karşılanır. Ancak talep edilmesi veya uygun görülmesi halinde, bu maliyetlerin kısmen ya da tamamen karşılanmasına hizmeti sunan Taraf karar verir.

MADDE XV GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.
2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XVI
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN
DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVII
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

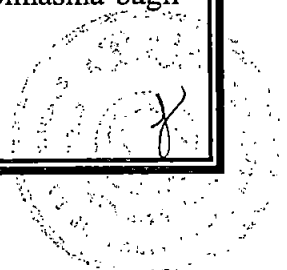
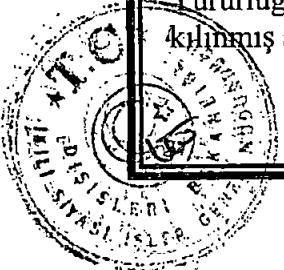
1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XVIII
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XIX
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1 (bİR) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Taraflarca aksi yazılı olarak kararlaştırılmadığı takdirde, bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.
5. Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, 24 Aralık 2009 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşması ve 25 Şubat 2011 tarihinde Priştine'de imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Kosova Cumhuriyeti Güvenlik Kuvveti Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması geçerliliğini yitirir. 24 Aralık 2009 ve 25 Şubat 2011 tarihli Anlaşmalara yapılan atıflar bu Anlaşma'ya yapılmış sayılır. Yürürlüğü 24 Aralık 2009 ve 25 Şubat 2011 tarihli Anlaşmaların yürürlükte olmasına bağlı kılınmış anlaşmalar ise bu Anlaşma yürürlükte olduğu sürece geçerli olur.

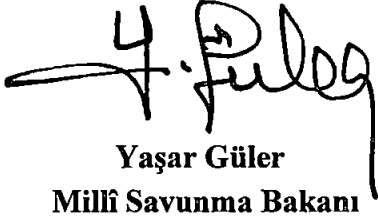
MADDE XX
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

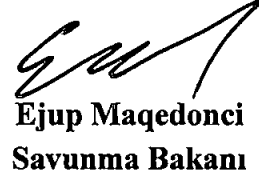
MADDE XXI
METİN VE İMZA

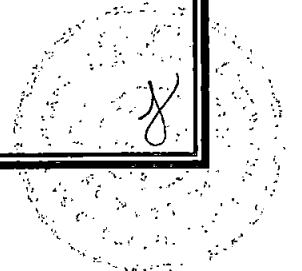
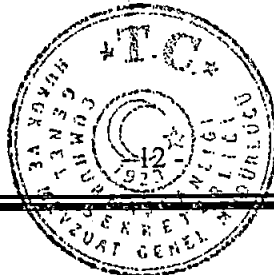
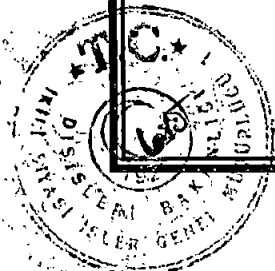
1. Bu Anlaşma, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Arnavutça, Sırpça ve İngilizce dillerinde ikişer asıl nüsha olarak hazırlanmıştır. Bu Anlaşma'nın uygulanması ile ilgili doğabilecek ihtilaflar halinde İngilizce metin esas alınacaktır.
2. Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, Anlaşma **29/01/2024**. tarihinde, **Prizren**.. 'da kendi hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunanlar tarafından imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

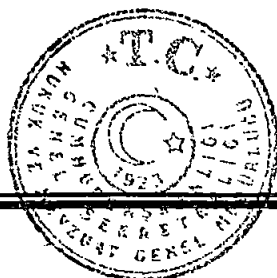

Yaşar Güler
Millî Savunma Bakanı

KOSOVA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Ejup Maqedonci
Savunma Bakanı

MARRËVESHJE KORNIZË USHTARAKE
NDËRMJET
QEVERISË SË REPUBLIKËS SË TÛRKIYE
DHE
QEVERISË SË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

**MARRËVESHJE KORNIZË USHTARAKE NDËRMJET
QEVERISË SË REPUBLIKËS SË TÛRKIYE DHE
QEVERISË SË REPUBLIKËS SË KOSOVËS**

PARATHËNIE

Qeveria e Republikës së TÛrkiye dhe Qeveria e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme "Pala" ose "Palët"),

Duke konfirmuar angazhimin e tyre ndaj qëllimeve dhe parimeve të Kartës së Kombeve të Bashkuara,

Duke theksuar se bashkëpunimi në fusha të ndryshme ushtarake mbi bazën e respektit të ndërsjellë për sovranitetin dhe barazinë e të dyja Palëve do të kontribuojë në interesat e përbashkëta dhe efikasitetin ekonomik të Palëve,

Duke shprehur nevojën për përmirësimin e marrëdhënieve ekzistuese miqësore ndërmjet Palëve në bazë të ligjeve kombëtare dhe marrëveshjeve ndërkombëtare në të cilat ato janë palë,

Kanë rënë dakord për sa vijon:

**NENI I
QËLLIMI**

Qëllimi i kësaj Marrëveshjeje është të sigurojë një kornizë për marrëdhëniet dhe të zhvillojë bashkëpunimin ndërmjet Palëve në fushat e specifikuara në NENI IV.

**NENI II
FUSHËVEPRIMI**

Kjo Marrëveshje mbulon shkëmbimin e personelit, materialeve, pajisjeve, informacionit dhe përvojës në fushat e specifikuara në NENIN IV.

**NENI III
PËRKUFIZIMET**

Termat e përdorur në këtë Marrëveshje kanë kuptimet e mëposhtme:

1. **"Pala dërguese"** nënkupton Palën që dërgon personel, materiale dhe pajisje te Pala Pranuese për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.
2. **"Pala pranuese"** nënkupton Palën që pret personelin, materialet dhe pajisjet e Palës Dërguese në territorin e saj për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.
3. **"Personel mysafir"** nënkupton personelin ushtarak ose civil të dërguar nga secila Palë tek Pala tjetër për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.
4. **"Student mysafir"** nënkupton studentët e dërguar nga Pala Dërguese për t'u caktuar në Forcat e Armatosura të Palës Dërguese për të marrë trajnime në shkollat ushtarake të Palës Pranuese ose në institucione të tjera arsimore që do të përcaktohen nga Pala Pranuese.
5. **"Vartës"** do të thotë bashkëshorti dhe fëmijët e personelit mysafir për të cilët ata janë përgjegjës për t'u kujdesur në përputhje me legjislacionin e tyre kombëtar përkatës.
6. **"Personel i lartë"** do të thotë personi më i lartë ndërmjet personelit mysafir i autorizuar për të mbikëqyrur aktivitetet e grupit ushtarak/civil të dërguar brenda objektit të kësaj Marrëveshjeje dhe të emëruar në përputhje me legjislacionin kombëtar të Palës Dërguese.
7. **"Grant"** nënkupton dhurimin ose transferimin pa pagesë të një malli ose shërbimi.

8. **"Shërbime"** do të thotë, në përputhje me Marrëveshjen ndërmjet Palëve, ofrimi i trajnimit, informacionit teknik, mbështetjes, zhvillimit, mirëmbajtjes, riparimit, rikuperimit, transportit, asgjësimit, mbështetjes portuale dhe këshilluese dhe shpërndarjes së mjeteve tokësore, detare dhe ajrore, pajisje, armë, ndërtesa dhe pasuri me kusht që të ruhet pronësia, për kryerjen e një pune.

9. **"Mbështetja logjistike"** përfshin dhurimin, shkëmbimin, shitjen, alokimin, dhënien me qira/marrjen me qira të mallrave në inventarin e Palëve dhe shërbimet për të cilat bien dakord Palët dhe shërbimet e transportit me pagesë/falas të këtyre materialeve, transferimin teknologjik të tyre, dhe dhënia e licencës.

10. **"Bashkëpunim logjistik"** nënkupton veprimtaritë që do të kryhen në fushën e logjistikës në përputhje me barazinë, reciprocitetin dhe përfitimet reciproke të Palëve.

11. **"Furnizime"** do të thotë të gjitha llojet e mjeteve, instrumenteve, makinerive, pajisjeve, lëndëve të para, armëve, municioneve, pajisjeve kryesore, materialeve kimike, pjesëve të këmbimit, veshjeve, ushqimit, karburantit, vajit të karburantit, ilaçeve (harxhuese mjekësore, artikuj kryesorë të trupave të shërbimit mjekësor, dhe materiale ndihmëse për edukimin shëndetësor), pajisje dhe materiale trajnimi që janë thelbësore për pajisjet, mirëmbajtjen dhe riparimin, mbështetjen dhe aktivitetet stërvitore të Forcave të Armatosura të Palëve.

12. **"Informacion, dokument dhe material i klasifikuar"** Informacion, dokument dhe material zyrtar që kërkon mbrojtje për sigurinë kombëtare. Prandaj, ai rregullohet nga aplikimi i një klasifikimi të sigurisë kombëtare. Ky informacion mund të jetë në formë gojore, vizuale, magnetike apo të shtypur, ose në formë teknologjike apo pajisjeje, duke përfshirë informacionin që i nënshtrohet të Drejtave të Pronësisë Intelektuale.

NENI IV

FUSHAT E BASHKËPUNIMIT USHTARAK

Bashkëpunimi ndërmjet Palëve do të përfshijë fushat e mëposhtme:

1. Stërvitja dhe edukimi ushtarak,

a. Stërvitje, arsimim dhe kurse në shkolla ushtarake, qendra stërvitore dhe arsimore ose institucione të tjera arsimore që do të përcaktohen nga Pala Pritëse,

b. Trajnimi në punë në njësi, shtabe dhe institucione ushtarake,

c. Shkëmbim i ndërsjellë/i njëanshëm i personelit mysafir, studentit mysafir ose personelit trajnues ndërmjet institucioneve trajnuese dhe arsimore,

d. Vizita të ndërsjella kontaktuese dhe shkëmbim njohurish për përmirësimin e trajnimit dhe edukimit,

2. Pjesëmarrja e ndërsjellë në ushtrime/trajnime/ gara/konkurime ose ushtrime të përbashkëta në mënyrë aktive ose në cilësinë e vëzhguesit,

3. Industria e mbrojtjes,

4. Bashkëpunimi ushtarak dhe vizitat e kontaktit ndërmjet Forcave të Armatosura.

5. Struktura organizative e Forcave të Armatosura, struktura dhe pajisja e njësive ushtarake dhe menaxhimi i personelit,

6. Shkëmbimi i inteligjencës ushtarake,

7. Bashkëpunimi logjistik, mbështetja logjistike dhe sistemet logjistike,

8. Mjekësia ushtarake dhe shërbimet shëndetësore.

9. Komunikimet, elektronika, sistemet e informacionit dhe mbrojtja kibernetike,
10. Operacione të tjera përveç luftës, si operacionet paqeruajtëse dhe të ndihmës humanitare,
11. Shkëmbimi i njohurive mbi sistemet juridike ushtarake,
12. Hartografia dhe hidrografia,
13. Shkëmbimi i personelit për zhvillim profesional,
14. Shkëmbimi i personelit mysafir, këshilltarëve dhe njërive,
15. Shkëmbimi i informacionit dhe i përvojës në fushat e kërkimit shkencor dhe teknologjik ushtarak;
16. Veprimtaritë shkencore, sociale, sportive dhe kulturore,
17. Bashkëpunimi, trajnimi dhe shkëmbimi i informacionit dhe përvojës për kundër mjeteve shpërthyes të improvizuara, asgjësimin e mjeteve shpërthyes dhe aktivitetet humanitare të veprimit ndaj minave,
18. Trajnimi dhe shkëmbimi i informacionit dhe përvojës në kuadër të operacioneve në fatkeqësi dhe emergjenca,
19. Historia ushtarake, arkivat, botimet /publikimet dhe muzeologjia,
20. Kundër-terrorizmi.

NENI V

PARIMET E ZBATIMIT DHE BASHKËPUNIMIT

1. Palët mund të kryejnë bashkëpunim në varësi të vendimeve të tyre në mënyrat e mëposhtme:
 - a. Takimet dhe vizitat e Ministrave të Mbrojtjes, Shefave të Shtabit të Përgjithshëm dhe zëvendësve të tyre ose zyrtarëve të tjerë të autorizuar nga palët,
 - b. Shkëmbimi i përvojës ndërmjet ekspertëve të të dyja Palëve në fusha të ndryshme të aktiviteteve,
 - c. Organizimi i trajnimeve, edukimit dhe kurseve me kosto, pa pagesë ose me kosto të reduktuar në njësitë ushtarake, shtabet dhe institucionet,
 - d. Kontaktet ndërmjet institucioneve të ngjashme ushtarake,
 - e. Organizimi i diskutimeve, konsultimeve, takimeve të përbashkëta dhe pjesëmarrja në kurse, simpoziume dhe konferenca,
 - f. Pjesëmarrja në stërvitjet ushtarake duke përfshirë ushtrimet e zjarrit real, pjesëmarrja në këto stërvitje ushtarake si vëzhgues dhe organizimi i stërvitjeve të përbashkëta,
 - g. Shkëmbimi i informacionit dhe materialeve trajnuese,
 - h. Në fushat e bashkëpunimit sipas kësaj Marrëveshjeje, dhurimi, shkëmbimi, shitja, shpërndarja, dhënia me qira/marrja me qira e mallrave në inventarin e Palëve dhe shërbimet që do të bien dakord nga Palët dhe shërbimet e transportit me pagesë/falas të këtyre materialeve, transferimin teknologjik dhe dhënien e licencës.
2. Veprimtaritë që do të kryhen në kuadër të bashkëpunimit logjistik ose mbështetjes logjistike do të kryhen në përputhje me kufizimet e transferimit të palëve të treta që rrjedhin nga marrëveshjet që palët kanë nënshkruar me vendet e tjera dhe që janë në fuqi.
3. Palët mund të lidhin memorandum plotësues mirëkuptimi, protokolle dhe marrëveshje për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje në përputhje me proceset e ratifikimit të Palëve sipas legjislacionit të tyre kombëtar dhe në përputhje me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje.

4. Bashkëpunimi do të kryhet duke marrë parasysh interesat dhe nevojat reciproke të Palëve dhe mbi bazën e reciprocitetit.

5. Materiali, furnizimet, informacioni teknik dhe dokumentet e shkëmbyera në formën e granteve ose në këmbim të pagesës, ose ato të prodhuara bashkërisht nga Palët në përputhje me këtë Marrëveshje, memorandume të tjera mirëkuptimi, protokolle dhe marrëveshje nuk do të transferohen në një palë e tretë pa pëlqimin paraprak me shkrim të ndërsjellë.

6. Në rast se materiali që do të jepet brenda objektit të kësaj Marrëveshjeje hidhet poshtë, Pala Pranuese do të informojë Palën Dërguese me shkrim.

NENI VI

AUTORITETET KOMPETENTE DHE PLANET VJETORE TË ZBATIMIT

1. Autoritetet kompetente për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje janë:

Për Qeverinë e Republikës së Turkiye: Ministria e Mbrojtjes Kombëtare e Republikës së Turkiye,

Për Qeverinë e Republikës së Kosovës: Ministria e Mbrojtjes e Republikës së Kosovës.

2. Palët do të përgatisin Planet Vjetore të Zbatimit në lidhje me aktivitetet e përbashkëta për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje. Planet Vjetore të Zbatimit do të përfshijnë emrin, qëllimin, llojin, datën, vendin, institucionet zbatuese, aspektet financiare dhe detaje të tjera të aktiviteteve që do të kryhen.

3. Bashkëpunimi ndërmjet Palëve do të forcohet nëpërmjet vizitave reciproke në të gjitha nivelet e përmendura në planet vjetore të zbatimit.

NENI VII

KUSHTET E TRAJNIMIT/KURSI

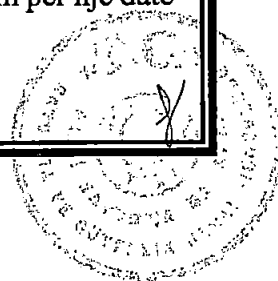
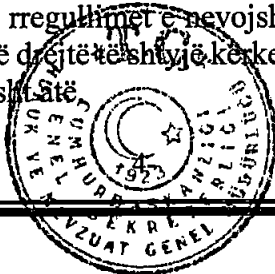
1. Trajnimi dhe edukimi do të bëhen sipas kushteve të parashikuara në legjislacionin e Palës Pranuese.

2. Një kërkesë për trajnim nga Pala Dërguese do të bëhet nëpërmjet një letre zyrtare Palës Pranuese jo më vonë se në Mars të vitit përpara fillimit të trajnimit ose kursit në përputhje me këtë Marrëveshje. Pas marrjes së kërkesës, Pala Pranuese do ta shqyrtojë atë dhe do të informojë Palën Dërguese për përgjigjen e saj jo më vonë se muaji korrik.

3. Nëse ka kërkesë për trajnim shtesë, kjo kërkesë njoftohet me shkresë zyrtare. Kërkesat shtesë brenda këtij qëllimi mund të përfshihen në kërkesat e planifikuara për aq sa është e mundur dhe pas konsultimit ndërmjet Palëve.

4. Është një parim themelor ofrimi i trajnimit në gjuhën e Palës Pranuese, me përjashtim të trajnimeve të dhëna nga Pala Pranuese në gjuhën angleze. Megjithatë, nëse kërkohet nga Pala Dërguese dhe nëse konsiderohet e përshtatshme nga Pala Pranuese, trajnimet që zgjasin më pak se 3 (tre) muaj mund të ofrohen nëpërmjet një përkthyesi. Në rast se trajnimi ofrohet nëpërmjet një përkthyesi, Pala Dërguese do të caktojë një numër të mjaftueshëm përkthyesish për personelin që do të dërgohet për trajnim. Kostot e përkthimit/përkthyesit për qëllime trajnimi do të përballohen nga Pala Dërguese.

5. Pala dërguese do të informojë Palën Pranuese për vendimin përfundimtar për pjesëmarrjen në trajnim, numrin e personelit mysafir të dërguar për trajnim/kurs, të dhënat e fluturimit dhe informacione të tjera të paktën 45 (dyzet e pesë) ditë përpara fillimit të trajnimit në mënyrë që t'i mundësojë Palës Pranuese të bëjë rregullimet e nevojshme. Në rast se njoftimet nuk bëhen në kohën e duhur, Pala Pranuese ka të drejtë të shtyjë kërkesën për kursin/trajnimin për një datë të mëvonshme ose ta anulojë plotësisht atë.

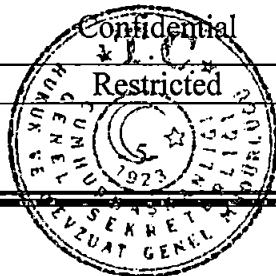
6. Trajnimi i personelit mysafir dhe i studentëve mysafir do të kryhet në përputhje me programet e institucioneve ose njësive ku zhvillohet trajnimi. Nëse lëndët e trajnimit mbulojnë ato çështje që kanë të bëjnë me sigurinë kombëtare, mund të vendosen kufizime në këtë drejtim.
7. Pala Pranuese do të deklarojë se cilat pajisje dhe materiale do të sigurojë për personelin mysafir dhe studentët mysafirë të nevojshëm gjatë trajnimit dhe cilat prej tyre do t'i kthehen Palës Pranuese në fund të trajnimit.
8. Personeli mysafir dhe studentët mysafir do të zgjidhen nga Pala Dërguese sipas kriterëve të përcaktuara nga Autoriteti Kompetent i Palës Pranuese. Personeli mysafir dhe studentët mysafirë që nuk plotësojnë kriteret e përcaktuara nga Pala Pranuese nuk do të pranohen për trajnim dhe edukim.
9. Çështjet në lidhje me llojin e provimit dhe trajnimit do të përcaktohen nga Pala Pranuese.
10. Personeli mysafir dhe studentët mysafirë që dërgohen për të ndjekur trajnimin/kurset dhe që kanë përfunduar plotësisht programin e specifikuar të trajnimit/kursit, kanë pasur sukses në provimet e organizuara sipas kushteve të trajnimit/kursit dhe tezës/projekteve të zhvilluara me sukses, do t'u jepet një certifikatë që tregon se kanë kryer specializimin ose programin e duhur të trajnimit (diplomë akademike). Ekuivalenca e diplomës (dokumenti, certifikata) i nënshtrohet miratimit të institucioneve të arsimit të lartë të Palës Dërguese sipas legjislacionit kombëtar.
11. Studenti mysafir dhe personeli mysafir, të cilët nuk mund të ndjekin trajnimin dhe arsimin për shkak të dështimit akademik, mungesës së disiplinës, problemeve mjekësore, etj., shkarkohen nga institucionet e trajnimit dhe arsimit në përputhje me procedurat përkatëse të përcaktuara në legjislacionin e Palës Pranuese. Nëse gjykohet e nevojshme nga Palët, protokollet e bazuara në këtë Marrëveshje mund të lidhen për trajnime të cilat janë kërcënuese për jetën dhe kërkojnë ekspertizë (stërvitje fluturimi, stërvitje me qitje, etj.).

NENI VIII

SIGURIA E INFORMACIONIT/DOKUMENTIT DHE MATERIALIT TË KLASIFIKUAR

1. Të gjitha informacionet, dokumentet, të drejtat e pronësisë fizike dhe intelektuale dhe materiali ushtarak i klasifikuar i ofruar ose prodhuar sipas kësaj Marrëveshjeje do të shkëmbehet, përdoret dhe mbrohet për qëllimet e veta sipas memorandumit të mëposhtëm të mirëkuptimit, protokolleve dhe marrëveshjeve që do të lidhen ndërmjet Palëve.
2. Palët, në përputhje me legjislacionin e tyre kombëtar, do të sigurojnë mbrojtjen e informacionit, dokumenteve dhe të gjitha të dhënat mbi materialet dhe pajisjet që do të shkëmbehen në kuadër të zbatimit të kësaj Marrëveshjeje ose kryerjes së aktiviteteve të përbashkëta. Në këtë kontekst, ata do të marrin të njëjtat masa si ato të nevojshme për mbrojtjen e informacionit të tyre të klasifikuar të të njëjtit nivel. Palët do t'i japin informacionit të shkëmbyer nivelin e duhur të klasifikimit siç tregohet në tabelën e mëposhtme.

Republika e Türkiye	Ekuivalenti në anglisht	Republika e Kosovës
Çok Gizli	Top Secret	Tepër Sekret
Gizli	Secret	Sekret
Dispozitat e paragrafit 3 të këtij kapitulli duhet të aplikohen.	Confidential	Konfidenciale
Hizmete Özel	Restricted	E kufizuar

3. Informacioni i klasifikuar "Özel/Konfidenciale/Confidential/" për palën e Kosovës duhet të procedohet dhe mbrohet në pajtueshmëri me kërkesat mbrojtëse dhe të sigurisë sipas klasifikimit në nivelin "Gizli/Sekret/Secret" nga pala e Türkiye.
4. Informacioni /dokumenti dhe materiali i klasifikuar nuk do të zbulohet dhe shpërndalet ose transferohet te një palë e tretë pa pëlqimin paraprak me shkrim të Palës që i ofron ato.
5. Informacioni /dokumenti dhe materiali i klasifikuar do të shkëmbehet vetëm nëpërmjet kanaleve ndërqeveritare ose kanaleve të tjera të miratuara nga autoritetet e sigurisë të përcaktuara nga Palët. Niveli i klasifikimit të informacionit do të përcaktohet nga Pala që jep informacionin.
6. Palët do të vazhdojnë të jenë përgjegjëse për mbrojtjen dhe parandalimin e lëshimit të nivelit të klasifikimit të informacionit/dokumentit dhe materialit të klasifikuar të shkëmbyer edhe pas përfundimit të kësaj Marrëveshjeje.
7. Palët do të sigurojnë mbrojtje efektive të të drejtave për pronësinë intelektuale që krijohen ose transferohen sipas kësaj Marrëveshjeje në përputhje me legjislacionin e tyre kombëtar dhe traktatet ndërkombëtare në të cilat ato janë palë. Në kontekstin e kësaj Marrëveshjeje, pronësia intelektuale do të kuptohet siç përshkruhet në nenin 2 të Konventës për Themelimin e Organizatës Botërore të Pronësisë Intelektuale, e bërë në Stokholm më 14 korrik 1967.
8. Nëse konsiderohet e nevojshme, një marrëveshje e veçantë sigurie për transferimin, përdorimin dhe mbrojtjen e informacionit/dokumentit të klasifikuar dhe materialeve të shkëmbyera brenda objektit të kësaj Marrëveshjeje mund të lidhet ndërmjet Palëve nën përgjegjësinë e organeve të autorizuar për secilin prej bashkëpunimit. zonat e përcaktuara në NENIN IV.
9. Informacioni i marrë gjatë zbatimit të dispozitave të kësaj Marrëveshjeje nuk do të përdoret nga asnjëra Palë kundër interesave të Palës tjetër ose ndonjë pale të tretë.
10. Palët do të sigurojnë që qasja në informacionin /dokumentin dhe materialet e klasifikuara t'i jepet sipas bazës së nevojës për të ditur dhe personelit që ka certifikatën e duhur të sigurisë.
11. Në rast se informacioni i shkëmbyer në lidhje me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje zbulohet papritur, Pala që zbulon faktin do të informojë menjëherë Palën tjetër për situatën.
12. Palët do të respektojnë të drejtat dhe rregullat në lidhje me patentat, të drejtat e autorit dhe sekretet tregtare në aktivitetet e tyre të bashkëpunimit.

NENI IX INTELIGJENCA USHTARAKE

1. Ky nen do të mbulojë zhvillimet në fushën e interesit të Forcave të Armatosura të Palëve në lidhje me ato vende që konsiderohen se dëmtojnë interesat e ndërsjella të Palëve dhe që do të përcaktohen së bashku, duke i dhënë përparësi veprimtarive ushtarake dhe shkëmbimit të informacione të inteligjencës ushtarake për aktivitetet e këtyre vendeve në Republikën e Türkiye dhe Republikën e Kosovës.
2. Shkëmbimi i informacionit të inteligjencës do të bëhet me mjetet e mëposhtme dhe sipas metodave të mëposhtme:
 - a. Çdo çështje e koordinimit (përfshirë subjektet e shkëmbimit) do të përcaktohet ndërmjet Palëve me marrëveshje të ndërsjellë për vitin përkatës gjatë negociatave dypalëshe të mbajtura nga shefat e inteligjencës ushtarake të të dy vendeve ose personeli i autorizuar prej tyre në bazë të rotacionit, një vit në Republika e Türkiye dhe një vit në Republikën e Kosovës.

b. Pala vizituese do të njoftojë Palën Pranuese për emrin, gradën, emërimin dhe certifikatën e sigurisë së anëtarëve të delegacionit të paktën 15 (pesëmbëdhjetë) ditë përpara datës së planifikuar.

c. Gjuha e dokumenteve dhe negociatave do të jetë në anglisht. Negociatat mund të zhvillohen nëpërmjet një përkthyesi nëse kërkohet.

d. Informacioni që mund të shkëmbehet do të dorëzohet në formë dokumenti. Nëse ka ndonjë CD, DVD, film, fotografi, sllajd, etj. në lidhje me temën, ato duhet t'i bashkëngjiten dokumentit.

e. Të dyja Palët bien dakord që ato t'i përgjigjen kërkesave të njëra-tjetrës për informacion sa më shpejt të jetë e mundur përmes kanaleve të sigurta të dakorduara reciprokisht.

f. Kërkesa për shkëmbimin e informacionit të inteligjencës ushtarake do të vlerësohet rast pas rasti dhe mund të refuzohet, nëse ato rrezikojnë sovranitetin dhe sigurinë kombëtare të njëres prej Palëve ose kundërshtojnë gjerësisht interesat e saj kombëtare/ndërkombëtare.

NENI X ÇËSHTJE LIGJORE

1. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre dhe studentët mysafirë do t'u nënshtrohen legjislacionit kombëtar dhe juridiksionit të Palës Pranuese gjatë pranisë së tyre në territorin e Palës Pranuese, duke përfshirë hyrjen, qëndrimin dhe daljen. Në rastet kur zbatohet juridiksioni penal i Palës Pranuese dhe vetë vendimi sjell një dënim që nuk është i përfshirë në legjislacionin e Palës Dërguese, do të zbatohet një lloj dënimi që përmbahet në legjislacionin e të dy Palëve.

2. Në rast se ndonjë nga personeli mysafir, vartësit e tyre ose student mysafir ndalohej ose arrestohet, Pala Pranuese do të informojë menjëherë Palën Dërguese për situatën.

3. Në rast se ndonjë nga personeli mysafir, vartësit e tyre ose student mysafirë përballen me një hetim ligjor ose gjyq në Palën Pranuese, ai ose ajo do të ketë të drejtën për të gjithë mbrojtjen ligjore të pranuar përgjithësisht, e cila nuk do të jetë më e vogël se ajo që gëzon shtetasi i Palës Pranuese.

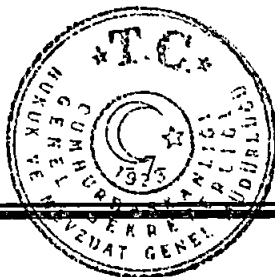
4. Aktivitetet e studentit mysafir dhe personelit mysafir mund të ndërpriten nëse shkelin legjislacionin e Palës Pranuese.

5. Studentët mysafirë dhe personeli mysafir do t'u binden rregullave disiplinore në njësitë, selitë dhe institucionet ku janë caktuar.

6. Studentët mysafirë do t'u nënshtrohen legjislacionit kombëtar të Palës Pranuese për ndëshkimet disiplinore dhe Personeli Mysafir ndaj legjislacionit kombëtar të Palës Dërguese. Megjithatë, autoritetet ushtarake kompetente të Palës Pranuese mund t'u japin urdhra personelit mysafir nën komandën e tyre, siç kërkohet nga detyra.

7. Personeli i lartë i Palës Dërguese do të autorizohet të zbatojë masa disiplinore ndaj personelit mysafir në përputhje me dispozitat e ligjeve të tyre përkatëse të shërbimit ushtarak dhe ligjeve disiplinore.

8. Personeli mysafir, vartësit e tyre ose studentët mysafir nuk do të angazhohen në asnjë aktivitet politik ose nuk do të kryejnë asnjë veprimtari kundër Palës Pranuese.

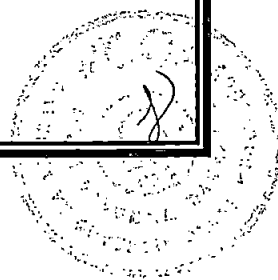
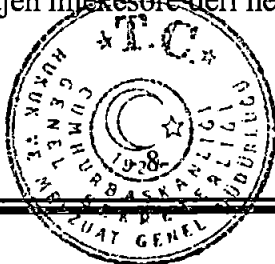
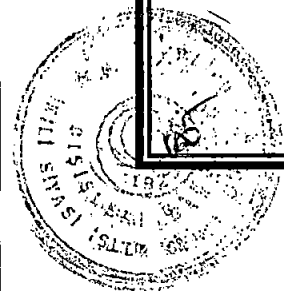

NENI XI KËRKESAT PËR KOMPENSIM

1. Legjislacioni kombëtar i Palës Pranuese do të zbatohet për kërkesat e kompensimit të palës së tretë gjatë zbatimit të kësaj Marrëveshjeje.
2. Palët nuk do të kërkojnë kompensim nga njëra-tjetra për dëmtimin ose vdekjen e personelit të tyre ose për dëmet/humbjet e shkaktuara ndaj individëve, mallrave dhe mjedisit gjatë kryerjes së aktiviteteve sipas kësaj Marrëveshjeje, përveç rasteve kur një dëm ose humbje e tillë si rezultat i pakujdesisë së rëndë ose sjelljes së pahijshme të qëllimshme.
3. Palët do të përcaktojnë së bashku nëse një situatë e tillë ka lindur nga pakujdesia e rëndë ose nga keqpërdorimi i qëllimshëm ose jo.

NENI XII ÇËSHTJE ADMINISTRATIVE

1. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre si dhe studentët mysafirë nuk do të kenë imunitete dhe privilegie diplomatike.
2. Përveç rasteve kur Palët bien dakord ndryshe, Pala Pranuese nuk do t'i caktojë studentët mysafirë dhe personelin mysafir për detyra të ndryshme nga ato të specifikuara në këtë Marrëveshje ose në marrëveshjet dhe aranzhimet e mëvonshme.
3. Studentët mysafirë dhe personeli mysafir do t'u nënshtrohen të njëjtave procedura administrative si homologët e tyre nga Pala Pranuese.
4. Personeli ushtarak i Palës Dërguese do të ketë të drejtën të veshë uniformën e tyre kombëtare, përveç rasteve kur është rënë dakord ndryshe në memorandume të tjera mirëkuptimi, protokolle dhe marrëveshje teknike që do të nënshkruhen brenda kornizës të kësaj Marrëveshjeje. Pala Pranuese do të sigurojë, për aq sa është e mundur, pajisjet e nevojshme për kryerjen e çdo aktiviteti gjatë detyrës. Megjithatë, studentët mysafirë duhet të veshin uniformën ushtarake të ofruar nga Pala Pranuese. Këta studentë mysafirë mund të bashkëngjisin simbole ushtarake të ofruara nga Pala Dërguese në mënyrë që të njihen.
5. Pala dërguese do të rezervojë të drejtën e saj të thërrasë personelin e saj kur e gjykon të nevojshme. Pala Pranuese mund t'i kërkojë Palës Dërguese të tërheqë ose zëvendësojë personelin e saj pa dhënë asnjë arsye. Në këtë rast, Pala Pranuese do t'i dërgojë Palës Dërguese nëpërmjet zyrave të atasheut ushtarak vetëm kërkesën e saj me shkrim në lidhje me zëvendësimin e personelit. Pala Pranuese do të marrë masat e nevojshme sa më shpejt të jetë e mundur për kthimin e personelit përkatës.
6. Çështjet administrative që përbëjnë përjashtime do të specifikohen në memorandume të tjera mirëkuptimi, protokolle ose marrëveshje teknike që do të nënshkruhen në kuadër të kësaj Marrëveshjeje.
7. Personeli i mysafirëve dhe vartësive të tyre mund të përfitojnë nga klubet e oficerëve, menzat ushtarake dhe dyqanet ushtarake në kuadrin e legjislacionit të Palës Pranuese.
8. Në rast se ndonjë prej personelit mysafir dhe vartësve të tyre dhe studentëve mysafirë vdes, Pala Pranuese do të informojë menjëherë Palën Dërguese për situatën, do ta transportojë të ndjerin në aeroportin më të afërt ndërkombëtar brenda territorit të saj dhe do të marrë masa të tjera të nevojshme, përfshirë mbrojtjen mjekësore deri në transferimin e trupit.

9. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre dhe studentët mysafirë duhet të shmangin veprimet që mund të dëmtojnë mjedisin, t'i kushtojnë vëmendje maksimale parandalimit të ndotjes së mjedisit dhe të respektojnë rregulloret e Palës Pranuese për këtë çështje.

10. Pala Pranuese do të marrë vendimin përfundimtar në lidhje me ofrimin e mbështetjes logjistike dhe shërbimeve të transportit të nevojshme për kryerjen e aktiviteteve të bashkëpunimit sipas kësaj Marrëveshjeje mbi bazën e reciprocitetit dhe duke marrë parasysh aftësitë e saj me një kosto/pa kosto.

NENI XIII SHËRBIMET SHËNDETËSORE

1. Personeli mysafir dhe studenti mysafir do të jenë në gjendje të mirë shëndetësore për të kryer çdo aktivitet sipas kësaj Marrëveshjeje. Pala Pranuese mund të kërkojë një raport mjekësor që vërteton se ata janë në gjendje të mirë shëndetësore.

2. Shpenzimet e shërbimeve të ekzaminimit dhe trajtimit të studentëve mysafirë do të mbulohen sipas legjislacionit kombëtar të Palës Pranuese. Pala Pranuese do të mbulojë primet e sigurimit shëndetësor ose shpenzimet shëndetësore të studentëve mysafirë.

3. Pala Pranuese do të ofrojë falas shërbimet e urgjencës mjekësore dhe shërbimet urgjente të kujdesit dentar të personelit mysafir dhe të vartësve të tyre. Shpenzimet e ekzaminimit dhe trajtimit mjekësor, me përjashtim të shërbimeve mjekësore urgjente dhe kujdesit urgjent dentar të personelit mysafir dhe vartësve të tyre do të mbulohen nga një sigurim shëndetësor që do të blihet sipas legjislacionit kombëtar të Palës Pranuese.

4. Pala Pranuese mund të sigurojë pa pagesë ose në këmbim të pagesës primet e sigurimit ose të gjitha kostot e shërbimit të trajtimit të personelit mysafir dhe të vartësve të tyre. Nëse Pala Pranuese vendos t'i sigurojë ato në këmbim të pagesës, primet e sigurimit ose të gjitha kostot e shërbimit të trajtimit të personelit mysafir dhe vartësve të tyre do të mbulohen nga Pala dërguese ose personeli mysafir.

NENI XIV ÇËSHTJE FINANCIARE

1. Pala Dërguese do të jetë përgjegjëse për pagën/shtesën, akomodimin, vendosjen, transportin dhe të drejtat e tjera financiare të personelit mysafir dhe studentëve mysafirë të caktuar për të kryer aktivitetet e bashkëpunimit sipas kësaj Marrëveshjeje.

2. Megjithatë, nëse kërkohet nga Pala Dërguese, Pala Pranuese do të vendosë nëse çështjet e mëposhtme do të plotësohen apo jo, dhe parimet e përmbushjes së tyre për personelin mysafir të caktuar për kryerjen e fushave të bashkëpunimit dhe studentët mysafirë të caktuar për trajnim dhe qëllime arsimore.

a. Për personelin mysafir:

(1) Transporti i brendshëm dhe ndërkombëtar (procedurat dhe parimet do të përcaktohen nga Pala Pranuese),

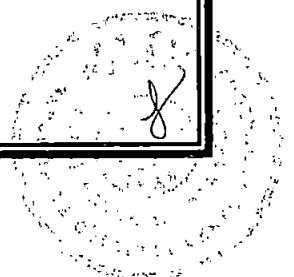
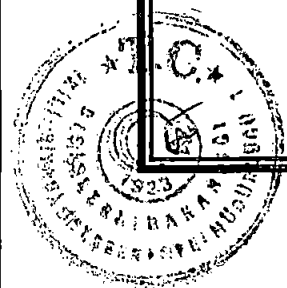
(2) Paga mujore (kushtet dhe shumat e oficerit pjesëmarrës në kurs dhe nënoficerit do të përcaktohen në përputhje me gradat e tyre dhe kushtet dhe shumat e personelit civil do të përcaktohen në përputhje me statusin e tyre nga Pala Pranuese),

(3) Kostot e trajnimit dhe edukimit (me kosto, kosto të reduktuar ose pa pagesë),

(4) Veshja (detajet do të përcaktohen nga Pala Pranuese),

(5) Pagesa e ndërrimit për mjekët që marrin trajnim specialiteti,

(6) Vendosja,

- (7) Strehimi (në vendin e akomodimit që do të përcaktohet nga Pala Pranuese),
- (8) Vendosja dhe akomodimi i Personelit të Mysafirëve që paguhet me paga mujore nuk mbulohet (nga Pala Pranuese).

b. Për studentët mysafirë:

- (1) Transporti i brendshëm dhe ndërkombëtar (procedurat dhe parimet do të përcaktohen nga Pala Pranuese),
- (2) Vendosja,
- (3) Strehimi (në bujtinë ose objektin e përcaktuar nga Pala Pranuese),
- (4) Kompensimi ditore (kushtet dhe shuma e përcaktuar nga pala pranuese),
- (5) Kostot e trajnimit dhe arsimimit (me kosto, kosto të reduktuar ose pa pagesë),
- (6) Veshja (detajet do të përcaktohen nga Pala Pranuese),
- (7) Pagat e paguara për studentët e klasës së 6-të të Fakultetit të Mjekësisë gjatë trajnimit të praktikës.

3. Kurset e gjuhës turke që do të ofrohen në Republikën e Turkiye (duke përfshirë orët përgatitore të gjuhës gjatë arsimit akademik) dhe kurset e gjuhës shqipe dhe serbe që do të ofrohen në Republikën e Kosovës do të jenë pa pagesë. Trajnimi që kërkon kosto të larta (si trajnimi i fluturimit, trajnimi i zhytësve, trajnimi falas në kullën e arratisjes, etj.) mund të ofrohet me çmim të plotë.

4. Studentët mysafir dhe personeli mysafir do të pastrojnë borxhet e tyre dhe të vartësve të tyre kur të largohen përgjithmonë nga Pala Pranuese. Në rast të një tërheqjeje urgjente, borxhet e personelit mysafir dhe vartësve të tyre si dhe studentëve mysafirë do të paguhet nga Pala Dërguese sipas dokumentit që do të lëshohet nga Pala Pranuese që tregon shumën e shpenzimit dhe miratohet nga autoriteti përkatës.

5. Shpenzimet e trajnimit dhe arsimit do të paguhet në dollarë amerikanë nga Pala dërguese në llogarinë bankare të përcaktuar nga autoriteti kompetent i Palës Pranuese brenda 60 (gjashtëdhjetë) ditëve nga marrja e dokumentit që tregon shumën e shpenzimit dhe të miratuar nga autoriteti përkatës në fund të çdo periudhe trajnimi dhe edukimi (shpenzimet e trajnimit njëmuor ose më të shkurtër do të paguhet me para në dorë). Nëse transferimi nuk mund të bëhet në dollarë amerikanë, pagesa do të bëhet mbi një monedhë të konvertueshme që do të vendoset nga Pala Pranuese.

6. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre si dhe studentët mysafirë do t'i nënshtrohen ligjit tatimor në fuqi në Palën Pranuese gjatë hyrjes, qëndrimit dhe largimit të tyre.

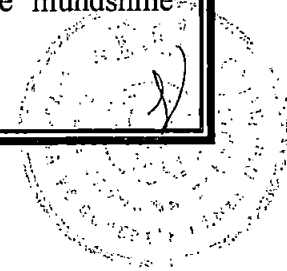
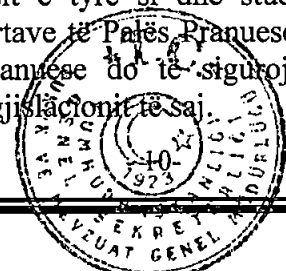
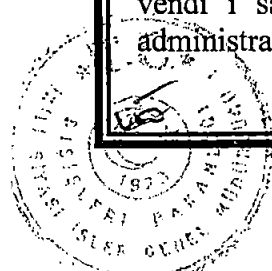
7. Nëse vendoset me marrëveshje të ndërsjellë të Palëve që të ofrohet shërbimi në terren brenda kufijve të vendit që përfiton nga shërbimi, kostot e bëra do të përballohen nga Pala që përfiton nga shërbimi. Megjithatë, nëse kërkohet ose gjykohet e përshtatshme, Pala që ofron shërbimin do të vendosë t'i mbulojë këto kosto pjesërisht ose plotësisht.

NENI XV

PROCEDURAT DOGANORE DHE TË PASAPORTËS

1. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre si dhe studentët mysafirë do t'u nënshtrohen rregulloreve të Palës Pranuese në lidhje me qëndrimin dhe udhëtimin e të huajve në territorin e Palës Pranuese.

2. Personeli mysafir dhe vartësit e tyre si dhe studentët mysafirë do t'u nënshtrohen rregulloreve doganore dhe pasaportave të Palës Pranuese gjatë hyrjes dhe daljes së tyre nga vendi i saj. Megjithatë, Pala Pranuese do të sigurojë të gjitha lehtësitë e mundshme administrative brenda kuadrit të legjislacionit të saj.

NENI XVI
ZOTIMET E PALËVE QË LINDIN NGA
MARRËVESHJE TË TJERA NDËRKOMBËTARE

Dispozitat e kësaj Marrëveshjeje nuk do të prekin të drejtat dhe zotimet e Palëve që lindin nga marrëveshje të tjera ndërkombëtare dhe nuk do të përdoren kundër interesave, sigurisë dhe integritetit territorial të shteteve të tjera.

NENI XVII
ZGJIDHJA E MOSMARRËVESHJEVE

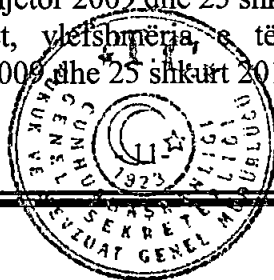
1. Çdo mosmarrëveshje që lind nga zbatimi ose interpretimi i kësaj Marrëveshjeje do të zgjidhet me konsultime dhe negociata ndërmjet Palëve në nivelin më të ulët të mundshëm dhe nuk do t'i referohet asnjë gjykatë kombëtare ose ndërkombëtare ose ndonjë pale të tretë për zgjidhje.
2. Nëse mosmarrëveshja nuk zgjidhet brenda 60 (gjashtëdhjetë) ditëve nga data e ndodhjes, Palët do të fillojnë negociatat brenda 30 (tridhjetë) ditëve. Nëse nuk arrihet zgjidhje brenda 60 (gjashtëdhjetë) ditëve në vijim, Palët mund ta ndërpresin këtë Marrëveshje në përputhje me procedurën e specifikuar në Nenin XIX.

NENI XVIII
AMENDAMENTI DHE SHQYRTIMI

Secila palë mund të propozojë ndryshimin ose rishikimin e marrëveshjes nëpërmjet kanaleve diplomatike, nëse e gjykon të nevojshme. Negociatat do të fillojnë brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga data e marrjes së propozimit me shkrim. Nëse nuk arrihet asnjë rezultat brenda 60 (gjashtëdhjetë) ditëve, Palët mund ta ndërpresin këtë Marrëveshje në përputhje me procedurën e specifikuar në NENIN XIX. Amendamentet ose rishikimet me shkrim të dakorduara do të hyjnë në fuqi në përputhje me procedurat e përcaktuara në NENIN XX që rregullojnë hyrjen në fuqi të kësaj Marrëveshjeje.

NENI XIX
KOHËZGJATJA DHE PËRFUNDIMI

1. Kjo Marrëveshje do të qëndrojë në fuqi për një periudhë prej 5 (pesë) vjetësh.
2. Nëse njëra nga Palët nuk njofton Palën tjetër me shkrim nëpërmjet kanaleve diplomatike për qëllimin e saj për ta përfunduar atë, kjo Marrëveshje do të zgjatet automatikisht për periudha të njëpasnjëshme prej 1 (një) viti.
3. Secila Palë mund ta njoftojë palën tjetër për synimin e saj për të përfunduar Marrëveshjen me shkrim nëpërmjet kanaleve diplomatike në çdo kohë. Njoftimet për përfundimin e Marrëveshjes do të hyjnë në fuqi 90 (nëntëdhjetë) ditë pas bërjes së njoftimit.
4. Nëse Palët nuk bien dakord ndryshe me shkrim, përfundimi i kësaj Marrëveshjeje nuk do të ndikojë në programet dhe aktivitetet në vazhdim.
5. Në datën e hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje, Marrëveshja Kornizë ndërmjet Qeverisë së Republikës së Turkiye dhe Qeverisë së Republikës së Kosovës për Bashkëpunim në Fushat Ushtarake të Stërvitjes, Teknikave dhe Shkencës, e nënshkruar në Ankara më 24 dhjetor 2009 dhe Marrëveshja ndërmjet Shtabit të Përgjithshëm të Republikës së Turkiye dhe Ministrisë për Forcën e Sigurisë së Kosovës të Republikës së Kosovës për Bashkëpunim në Stërvitje Ushtarake e nënshkruar në Prishtinë më 25 shkurt 2011 do të ndërpritet. Referencat e bëra në Marrëveshjet e datës 24 dhjetor 2009 dhe 25 shkurt 2011 konsiderohen se i janë bërë kësaj Marrëveshjeje. Marrëveshjet, vlefshmëria, e të cilave varet nga vlefshmëria e Marrëveshjeve të datës 24 dhjetor 2009 dhe 25 shkurt 2011 do të jenë të vlefshme për sa kohë që kjo Marrëveshje është në fuqi.

NENI XX
RATIFIKIMI DHE HYRJA NË FUQI

Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi në datën e marrjes së njoftimit të fundit me shkrim me të cilin Palët njoftojnë njëra-tjetrën nëpërmjet kanaleve diplomatike për përfundimin e procedurave të tyre të brendshme ligjore të kërkuara për hyrjen në fuqi të Marrëveshjes.

NENI XXI
TEKSTI DHE NËNSHKRIMI

1. Kjo Marrëveshje është bërë në dy kopje origjinale në gjuhët turke, shqipe, serbe dhe angleze, ku secili tekst është njëllëloj autentik. Në rast të ndonjë mosmarrëveshjeje që mund të lindë për shkak të zbatimit të kësaj Marrëveshjeje, teksti në anglisht do të mbizotërojë.
2. Në dëshmi të kësaj, të nënshkruarit, të autorizuarit e rregullt nga qeveritë e tyre përkatëse, kanë nënshkruar këtë Marrëveshje më 29/01./2024, në ANKARA.

**PËR QEVERINË E REPUBLIKËS
SË TÛRKIYE**

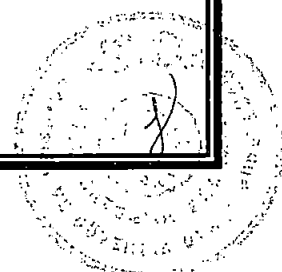
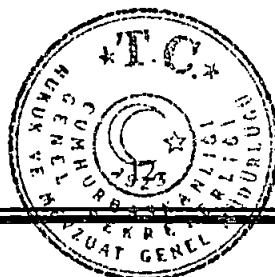
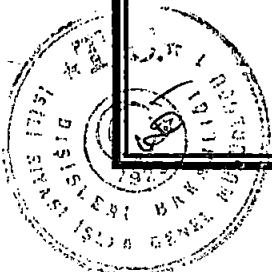

Yaşar Güler
Minister i Mbrojtjes Kombëtare

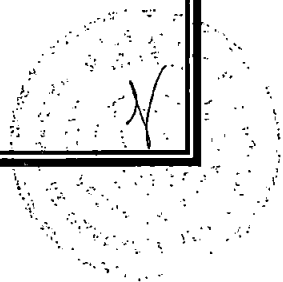
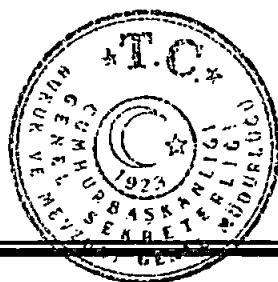
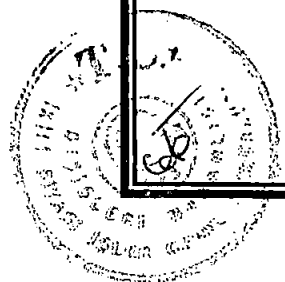
**PËR QEVERINË E REPUBLIKËS
SË KOSOVËS**

Ejup Maqedonci
Minister i Mbrojtjes

VOJNI OKVIRNI SPORAZUM
IZMEĐU
VLADA REPUBLIKE TÜRKiYE
I
VLADA REPUBLIKE KOSOVA

**VOJNI OKVIRNI SPORAZUM IZMEĐU
VLADA REPUBLIKE TÜRKİYE I
VLADA REPUBLIKE KOSOVA**

PREAMBULA

Vlada Republike Türkiye i Vlada Republike Kosova (u daljem tekstu „Strana“ ili „Strane“),

Potvrđujući svoju posvećenost ciljevima i principima Povelje Ujedinjenih Nacija,

Ističući da se saradnja u različitim vojnim oblastima zasniva na međusobnom poštovanju suvereniteta i jednakost obe strane će doprineti zajedničkim interesima i ekonomskoj efikasnosti Strana,

Izražavajući potrebu za unapređenjem postojećih prijateljskih odnosa između Strana zasnovanih na nacionalnim zakonima i međunarodnim sporazumima čiji su potpisnici,

Oni su se složili sa sledećim:

**ČLAN I
SVRHA**

Svrha ovog Sporazuma je da obezbedi okvir za odnose i razvije saradnju između Strana u oblastima navedenim u ČLANU IV.

**ČLAN II
OBIM**

Ovaj Sporazum pokriva razmenu osoblja, materijala, opreme, informacija i iskustva u oblastima navedenim u ČLANU IV.

**ČLAN III
DEFINICIJE**

Izrazi koji se koriste u ovom Sporazumu imaju sledeća značenja:

1. „**Strana pošiljaoca**“ označava stranu koja šalje osoblje, materijale i opremu Strani primaocu radi sprovođenja ovog Sporazuma.
2. „**Strana primalac**“ označava Stranu koja je domaćin osoblja, materijala i opreme Strane Pošiljaoca na njenoj teritoriji za sprovođenje ovog Sporazuma.
3. „**Gostujuće osoblje**“ označava vojno ili civilno osoblje koje svaka Strana šalje drugoj strani radi sprovođenja ovog sporazuma.
4. „**Student gost**“ označava stente koje je poslala Strana Pošiljaoca da budu raspoređeni u Oružane Snage Strane Pošiljaoca na obuku u vojnim školama Strane Primaoca ili u drugim obrazovnim institucijama koje odredi Strana Primalac.
5. „**Podređeni**“ označava supružnika i decu gostujućeg osoblja za koje su odgovorni za brigu u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.
6. „**Visoko osoblje**“ označava najvišu osobu među gostujućim osobljem ovlašćeno da nadgleda aktivnosti vojne/civilne grupe koja je poslata u okviru ovog Sporazuma i imenovana u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strane Pošiljaoca.
7. „**Grant**“ znači besplatnu donaciju ili prenos robe ili usluge.

8. „Usluge“ znači, u skladu sa Sporazumom između Strana, pružanje obuke, tehničkih informacija, podrške, razvoja, održavanja, popravke, oporavka, transporta, odlaganja, podrške lukama i savetovanja i distribucije kopnenih, morskih i vazdušnih sredstava, opreme, naoružanja, zgrada i imovine pod uslovom da se očuva vlasništvo, za obavljanje posla.

9. „Logistička podrška“ obuhvata donaciju, razmenu, prodaju, dodelu, lizing/iznajmljivanje robe na inventaru Strana i usluge koje ugovorne strane ugovore i usluge plaćenog/besplatnog transporta ovih materijala, njihov tehnološki prenos i davanje licence.

10. „Logistička saradnja“ označava aktivnosti koje će se sprovoditi u oblasti logistike u skladu sa jednakošću, reciprocitetom i obostranom koristi Strana.

11. „Zalihe“ označava sve vrste alata, instrumenata, mašina, opreme, sirovina, oružja, municije, glavne opreme, hemijskih materijala, rezervnih delova, odeće, hrane, goriva, mazuta, lekova (medicinski potrošni materijal, predmeti osnovne medicinske službe, i prateći materijali za zdravstveno obrazovanje), opremu i materijale za obuku koji su neophodni za opremu, održavanje i popravku, podršku i aktivnosti obuke Oružanih Snaga Strana.

12. „Poverljivi podaci, dokumenti i materijali“ Informacije, dokumenti i službeni materijal koji zahtevaju zaštitu za nacionalnu bezbednost. Stoga je regulisan primenom nacionalne bezbednosne klasifikacije. Ove informacije mogu biti u usmenom, vizuelnom, magnetskom ili štampanom obliku, ili u tehnološkom obliku ili obliku uređaja, uključujući informacije koje podležu Pravima Inteliktualne Svojine.

ČLAN IV OBLASTI VOJNE SARADNJE

Saradnja između Strana će obuhvatiti sledeće oblasti:

1. Vojna obuka i obrazovanje;

a. Obuku, obrazovanje i kurseve u vojnim školama, centrima za obuku i obrazovanje ili drugim obrazovnim institucijama koje odredi Strana Domaćin,

b. Obuka na radnom mestu u vojnim jedinicama, štabovima i ustanovama,

c. Međusobna/jednostrana razmena gostujućeg osoblja, gostujućih studenata ili osoblja za obuku između institucija za obuku i obrazovnih institucija,

d. Međusobne kontaktne posete i razmena znanja za unapređenje obuke i obrazovanja,

2. Uzajamno učešće u vežbama/treninzima/takmičenjima/konkurisanje ili zajedničkim vežbama u aktivnom ili posmatračkom svojstvu,

3. Odbrambena industrija,

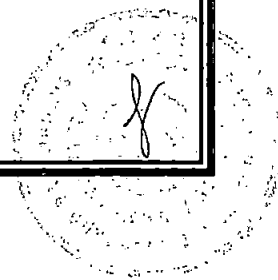
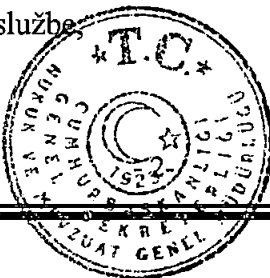
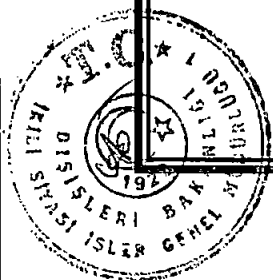
4. Vojna saradnja i kontakt posete između Oružanih snaga.

5. Organizaciona struktura Oružanih Snaga, struktura i opremljenost vojnih jedinica i upravljanje personalom.

6. Razmena vojnih obaveštajnih podataka,

7. Logistička saradnja, logistička podrška i logistički sistemi,

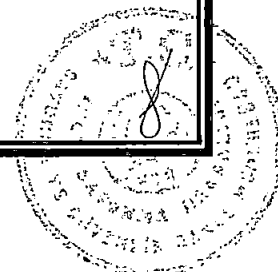
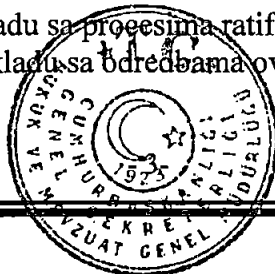
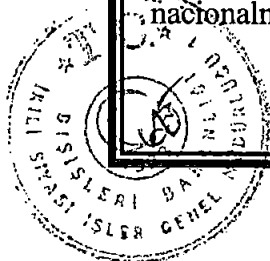
8. Vojna medicina i zdravstvene službe,

9. Komunikacije, elektronika, informacioni sistemi i sajber odbrana,
10. Druge operacije osim ratne, kao što su operacije održavanja mira i humanitarne pomoći,
11. Razmena znanja o vojnim pravnim sistemima,
12. Kartografija i hidrografija,
13. Razmena kadrova za profesionalni razvoj,
14. Razmena gostujućeg osoblja, savetnika i jedinica,
15. Razmena informacija i iskustava u oblastima vojnih naučnih i tehnoloških istraživanja,
16. Naučne, društvene, sportske i kulturne aktivnosti,
17. Saradnja, obuka i razmena informacija i iskustava o protivimprovizovanim eksplozivnim napravama, uklanjanju eksplozivnih naprava i humanitarnim aktivnostima protiv mina,
18. Obuka i razmena informacija i iskustva u operacijama u slučaju katastrofa i vanrednih situacija,
19. Vojna istorija, arhivi, publikacije i muzeologija,
20. Borba protiv terorizma.

ČLAN V PRINCIPI IMPLEMENTACIJE I SARADNJE

1. Strane mogu ostvariti saradnju u zavisnosti od svojih odluka na sledeće načine:
 - a. Sastanci i posete Ministara Odbrane, Načelnika Generalštabova i njihovih zamenika ili drugih zvaničnika koje strane ovlaste,
 - b. Razmena iskustava između stručnjaka obe Strane u različitim oblastima delatnosti,
 - c. Organizacija troškovne, besplatne ili snižene obuke, edukacije i kurseva u vojnim jedinicama, štabovima i ustanovama,
 - d. Kontakti između sličnih vojnih institucija,
 - e. Organizacija diskusija, konsultacija, zajedničkih sastanaka i učešća na kursovima, simpozijumima i konferencijama,
 - f. Učestvovanje u vojnim vežbama uključujući vežbe bojeve vatre, učešće u ovim vojnim vežbama kao posmatrač i organizovanje zajedničkih vežbi,
 - g. Razmena informacija i materijala za obuku,
 - h. U oblastima saradnje po ovom Sporazumu, donacija, razmena, prodaja, distribucija, lizing/iznajmljivanje robe u inventaru Strana i usluge koje će ugovorne strane ugovoriti i plaćene/besplatne usluge transporta ovih materijala, transfer tehnologije i licenciranje.
2. Aktivnosti koje će se sprovoditi u okviru logističke saradnje ili logističke podrške odvijace se u skladu sa ograničenjima prenosa trećih lica koja proizilaze iz sporazuma koje su strane potpisale sa drugim državama i koji su na snazi.
3. Strane mogu sklopiti dodatne memorandume o razumevanju, protokole i sporazume za sprovođenje ovog Sporazuma u skladu sa procesima ratifikacije Stranaka u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom i u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.

4. Saradnja će se odvijati uzimajući u obzir zajedničke interese i potrebe Stranaka i na osnovu reciprociteta.

5. Materijali, zalihe, tehničke informacije i dokumenti koji se razmenjuju u obliku bespovratnih sredstava ili u zamenu za plaćanje, ili oni koje su strane izradile zajedno u skladu sa ovim Sporazumom, drugim memorandumima o razumevanju, protokolima i sporazumima neće se prenositi trećoj strani bez prethodna obostrana pismena saglasnost.

6. U slučaju da materijal koji treba da bude obezbeđen u okviru ovog Sporazuma bude odbijen, Strana primalac će obavestiti Stranu Pošiljaoca u pisanoj formi.

ČLAN VI NADLEŽNI ORGANI I GODIŠNJI PLANOVI SPROVOĐENJA

1. Nadležni organi za sprovođenje ovog sporazuma su:

Za Vladu Republike Türkiye: Ministarstvo Nacionalne Odbrane Republike Türkiye,

Za Vladu Republike Kosova: Ministarstvo Odbrane Republike Kosova.

2. Strane će pripremiti godišnje planove implementacije u vezi sa zajedničkim aktivnostima na implementaciji ovog sporazuma. Godišnji Planovi Implementacije će sadržati naziv, svrhu, vrstu, datum, mesto, institucije za implementaciju, finansijske aspekte i druge detalje aktivnosti koje će se sprovesti.

3. Saradnja između Strana će biti ojačana kroz međusobne posjete na svim nivoima navedenim u godišnjim planovima implementacije.

ČLAN VII USLOVI OBUKE/KURSA

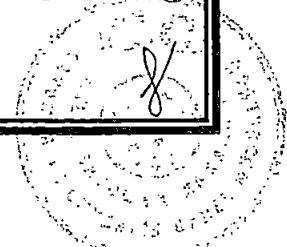
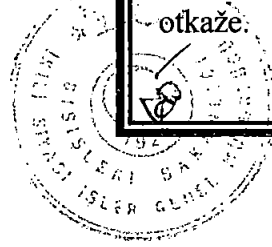
1. Obuka i edukacija će se vršiti prema uslovima predviđenim zakonodavstvom Strane Primaoca.

2. Zahtjev za obuku od Strane Pošiljaoca biće upućen službenim pismom Strani Primaocu najkasnije u Martu godine prije početka obuke ili kursa u skladu sa ovim Sporazumom. Nakon prijema zahteva, Strana Primalac će ga pregledati i obavestiti Stranu Pošiljaoca o svom odgovoru najkasnije do Jula meseca.

3. Ukoliko postoji zahtev za dodatnu obuku, o ovom zahtevu se obaveštava službenim pismom. Dodatni zahtevi u okviru ovog delokruga mogu biti uključeni u planirane zahteve koliko god je to moguće i nakon konsultacija između Strana.

4. Osnovni princip je da se obezbedi obuka na jeziku Strane primaoca, sa izuzetkom obuke koju obezbeđuje Strana Primalac na engleskom. Međutim, na zahtev Strane Pošiljaoca i ako to smatra odgovarajućim od Strane Primaoca, obuke koje traju kraće od 3 (tri) meseca mogu biti obezbeđene preko prevodioca. U slučaju da se obuka vrši preko prevodioca, Strana Pošiljalac će odrediti dovoljan broj prevodilaca za osoblje koje će biti poslato na obuku. Troškove prevođenja/tumača za potrebe obuke snosi Strana Pošiljalac.

5. Strana Pošiljalac će obavestiti Stranu Primaoca o konačnoj odluci da učestvuje u obuci, broju gostujućeg osoblja poslatog na obuku/kurs, detaljima leta i drugim informacijama najmanje 45 (četrdeset pet) dana pre početka obuke u omogući Strani Primaocu da izvrši neophodna prilagođavanja. U slučaju da obaveštenja nisu blagovremeno dostavljena, Strana Primalac ima pravo da odloži zahtev za kurs/obuku za kasniji datum ili da ga u potpunosti otkáže.

6. Obuka gostujućeg osoblja i gostujućih studenata će se odvijati u skladu sa programima ustanova ili jedinica u kojima se obuka odvija. Ako predmeti obuke pokrivaju ona pitanja koja se odnose na nacionalnu bezbednost, mogu se uvesti ograničenja u tom pogledu.
7. Strana domaćin će navesti koju opremu i materijale će obezbediti gostujućem osoblju i gostujućim studentima neophodnim tokom obuke i koji od njih će biti vraćen strani primaocu na kraju obuke.
8. Goste osoblje i gostujuće studente bira strana koja šalje u skladu sa kriterijumima koje definiše nadležni organ Strane Pošiljaoca. Osoblje gostiju i gostujući studenti koji ne ispunjavaju kriterijume definisane od Strane Primaoca neće biti prihvaćeni na obuku i obrazovanje.
9. Pitanja koja se odnose na vrstu ispita i obuke će odrediti Strana koja ih prima.
10. Gostujućim osoblju i gostujućim studentima koji su upućeni na obuku/kurseve i koji su u potpunosti završili navedeni program obuke/kurseva, položili ispite organizovane po uslovima obuke/kursa i uspešno izradili teze/projekte, biće dodeljeni uverenje da su završili odgovarajuću specijalizaciju ili program obuke (akademski stepen). Ekvivalentnost diplome (dokument, sertifikat) podleže odobrenju visokoškolskih ustanova Strane pošiljaoca u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
11. Gosti studenti i gostujuće osoblje, koji ne mogu da pohađaju obuku i obrazovanje zbog akademskog neuspeha, nedostatka discipline, zdravstvenih problema, itd., otpuštaju se iz institucija za obuku i obrazovanje u skladu sa relevantnim procedurama definisanim u zakonodavstvu Strane Primaoca. Ako Strane smatraju neophodnim, protokoli zasnovani na ovom Sporazumu mogu se uspostaviti za obuku koja je opasna po život i koja zahteva stručnost (letačka obuka, obuka gađanja, itd').

ČLAN VIII BEZBEDNOST INFORMACIJA/DOKUMENTA I KLASIFIKOVANOG MATERIJALA

1. Sve informacije, dokumenti, prava fizičke i intelektualne svojine i klasifikovani vojni materijal obezbeđeni ili proizvedeni u skladu sa ovim sporazumom biće razmenjeni, korišćeni i zaštićeni u sopstvene svrhe u skladu sa naknadnim Sporazumom o razumevanju, protokolima i sporazumima koji će biti obavezujući između Strana.
2. Strane će, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom, obezbediti zaštitu informacija, dokumenata i svih podataka o materijalima i opremi koji će biti razmenjeni u okviru sprovođenja ovog Sporazuma ili obavljanja zajedničkih aktivnosti. U tom kontekstu, oni će preduzeti iste mere koje su neophodne za zaštitu njihovih poverljivih podataka istog nivoa. Strane će razmenjenim informacijama dati odgovarajući nivo klasifikacije kao što je prikazano u tabeli ispod.

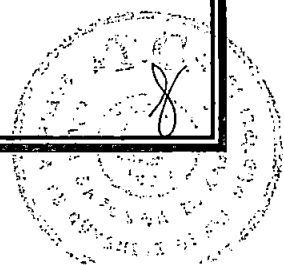
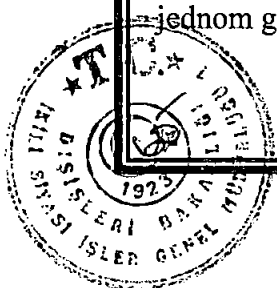
Republika Türkiye	Ekvivalent na engleskom	Republika Kosova
Çok Gizli	Top Secret	Stroga tajna
Gizli	Secret	Tajna
Odredba oslušku u stavu 3, ovog člava se primenjuje	Confidential	Konfidencial
Hizmete Özel	Restricted	Ograničen

3. Klasifikovana Informacija "Özel/Konfidencial/Confidential/" za Kosovsku stranu moraju biti obrađene i zaštićene u skladu sa zahtevima zaštite i bezbednosti prema klasifikaciji na nivou "Gizli/Sekret/Tajna" sa strane Türkiye.
4. Klasifikovani/Poverljivi podaci/dokumenti i materijal neće se otkrivati i distribuirati ili prenositi trećoj strani bez prethodne pismene saglasnosti Strane koja ih daje.
5. Klasifikovani/Poverljive informacije/dokumenti i materijal će se razmenjivati samo putem međuvladinih kanala ili drugih kanala odobrenih od strane bezbednosnih organa koje odrede Strane. Nivo klasifikacije informacija će odrediti Strana koja ih daje.
6. Strane će nastaviti da budu odgovorne za zaštitu i sprečavanje objavljivanja klasifikovanih informacija/dokumenata i poverljivog materijala koji se razmenjuju čak i nakon raskida ovog Sporazuma.
7. Strane će obezbediti efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine stvorene ili prenete na osnovu ovog Sporazuma u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim ugovorima čiji su potpisnici. U kontekstu ovog Sporazuma, intelektualna svojina će se razumeti kako je opisano u članu 2. Konvencije o Osnivanju Svetske Organizacije za Intelektualnu svojinu, urađene u Stokholmu 14. jula 1967. godine.
8. Ako se smatra neophodnim, može se zaključiti poseban sporazum o bezbednosti za prenos, korišćenje i zaštitu poverljivih informacija/dokumenata i materijala koji se razmenjuju u okviru ovog Sporazuma između Strana pod odgovornošću ovlašćenih tela za svaku od određenih oblasti saradnje, u ČLANU IV.
9. Informacije dobijene tokom sprovođenja odredbi ovog Sporazuma neće koristiti nijedna Strana protiv interesa druge Strane ili bilo koje treće Strane.
10. Strane će obezbediti da pristup klasifikovanim/poverljivim informacijama/dokumentima i materijalima bude odobren na osnovu potrebe da se zna i osoblju koje poseduje odgovarajući sertifikat bezbednosti.
11. U slučaju da se informacije razmenjene u vezi sa primenom ovog Sporazuma neočekivano otkriju, strana koja to otkrije odmah će obavestiti drugu stranu o situaciji.
12. Strane će u svojim aktivnostima saradnje poštovati prava i propise u vezi sa patentima, autorskim pravima i poslovnim tajnama.

ČLAN IX VOJNA OBAVEŠTAJNA SLUŽBA

1. Ovaj član pokriva dešavanja u oblasti interesa Oružanih Snaga Strana u vezi sa onim zemljama za koje se smatra da štete zajedničkim interesima Strana i koje će se zajednički utvrditi, dajući prioritet vojnim aktivnostima i razmeni vojnoobaveštajnih informacija o aktivnostima ovih zemalja u Republici Türkiye i Republici Kosova.
2. Razmena obaveštajnih informacija vršiće se na sledeće načine i prema sledećim metodama:

a. Bilo koje pitanje koordinacije (uključujući i predmete razmene) će se utvrditi između Strana zajedničkim dogovorom za relevantnu godinu tokom bilateralnih pregovora koje vode šefovi vojnih obaveštajnih službi obe zemlje ili osoblje koje oni ovlaste na principu rotacije, jednom godišnje Republika Türkiye i godišnje u Republici Kosova.

b. Gostujuća strana obaveštava Stranu Domaćina o imenu, činu, imenovanju i sertifikatu o bezbednosti članova delegacije najmanje 15 (petnaest) dana pre predviđenog datuma.

c. Jezik dokumenata i pregovora biće na engleskom. Pregovori se mogu voditi preko prevodioca ako je potrebno.

d. Informacije koje se mogu razmeniti biće dostavljene u obliku dokumenta. Ako postoje CD-ovi, DVD-ovi, filmovi, fotografije, slajdovi itd. koji se odnose na predmet, moraju biti priloženi dokumentu.

e. Obe strane su saglasne da će odgovoriti na međusobne zahteve za informacijama što je pre moguće putem međusobno dogovorenih sigurnih kanala.

f. Zahtev za razmenu vojnih obaveštajnih informacija će se procenjivati od slučaja do slučaja i može biti odbijen, ako ugrožavaju suverenitet i nacionalnu bezbednost jedne od Strana ili su u velikoj meri u suprotnosti sa njenim nacionalnim/međunarodnim interesima.

ČLAN X PRAVNA MATERIJ

1. Gostujuće osoblje i njihovi podređeni i gostujući studenti podležu nacionalnom zakonodavstvu i jurisdikciji Strane Primaoca tokom svog prisustva na teritoriji Strane Primaoca, uključujući ulazak, boravak i izlazak. U slučajevima kada se primenjuje krivična nadležnost Strane Primaoca, a sama odluka povlači kaznu koja nije predviđena zakonodavstvom Strane Pošiljaoca, primeniće se ona vrsta kazne koja je sadržana u zakonodavstvu obe Strane.

2. U slučaju da bilo ko od osoblja gostiju, njihovih podčinjenih ili gostujućih studenata bude priveden ili uhapšen, Strana Primalac će odmah obavestiti Stranu Pošiljaoca o situaciji.

3. U slučaju da se bilo ko od gostujućeg osoblja, njihovih podređeni ili gostujući student suočeni sa pravnom istragom ili suđenjem u Strani Primaocu, on ili ona će imati pravo na svu opšteprihvaćenu pravnu zaštitu koja neće biti manja od one koju uživaju državljani Strane Primaoca.

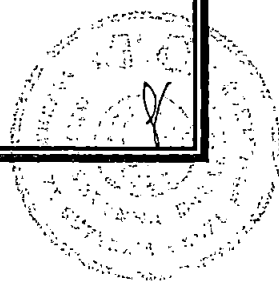
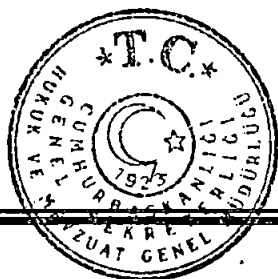
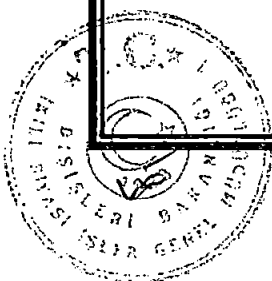
4. Aktivnosti gostujućih studenata i gostujućeg osoblja mogu se prekinuti ako krše zakone Strane Primaoca.

5. Gostujući studenti i gostujuće osoblje će poštovati disciplinska pravila u jedinicama, sedišta i ustanovama u koje su raspoređeni.

6. Gostujući studenti podležu nacionalnim zakonima Strane Primaoca za disciplinske sankcije, a gostujuće osoblje nacionalnom zakonodavstvu Strane Pošiljaoca. Međutim, nadležne vojne vlasti Strane Primaoca mogu izdati naređenja gostujućem osoblju pod njihovom komandom prema dužnosti.

7. Više osoblje Strane Pošiljaoca biće ovlašćeno da primenjuje disciplinske mere prema gostujućem osoblju u skladu sa odredbama njihovih odgovarajućih zakona o vojnoj službi i disciplinskih zakona.

8. Gostujuće osoblje, njihovi podređeni ili gostujući studenti neće se baviti bilo kakvom političkom aktivnošću ili sprovoditi bilo kakvu aktivnost protiv Strane Primaoca.

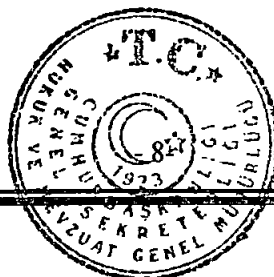

ČLAN XI ZAHTEVI ZA NAKNADU

1. Nacionalno zakonodavstvo Strane Primaoca će se primenjivati na zahteve za kompenzaciju trećih lica tokom sprovođenja ovog Sporazuma.
2. Strane neće tražiti nadoknadu jedna od druge za povredu ili smrt svog osoblja ili za štetu/gubitak prouzrokovan licima, robi i životnoj sredini tokom obavljanja aktivnosti prema ovom Sporazumu, osim ako takva šteta ili gubitak nastaju grubim nemarom ili namernim nedoličnim ponašanjem.
3. Strane će zajednički utvrditi da li je takva situacija nastala iz grubog nemara ili namerne zloupotrebe.

ČLAN XII ADMINISTRATIVNA PITANJA

1. Gostujuće osoblje, njihovi podređeni ili gostujući studenti neće imati diplomatske imunitete i privilegije.
2. Osim ako se Strane ne dogovore drugačije, Strana koja prima goste neće dodeljivati gostujuće studente i gostujuće osoblje na druge dužnosti osim onih navedenih u ovom Sporazumu ili u kasnijim sporazumima i aranžmanima.
3. Gostujući studenti i gostujuće osoblje biće podvrgnuti istim administrativnim procedurama kao i njihovi kolege u Strani Primaoca.
4. Vojno osoblje Strane Pošiljaoca imaće pravo da nosi svoju nacionalnu uniformu, osim ako nije drugačije dogovoreno drugim memorandumima o razumevanju, protokolima i tehničkim sporazumima koji će biti potpisani u okviru ovog Sporazuma. Strana Primalac će obezbediti, koliko je to moguće, neophodnu opremu za obavljanje bilo koje aktivnosti tokom zadatka. Međutim, gostujući studenti moraju nositi vojnu uniformu koju obezbeđuje Strana Primaoca. Ovi gostujući studenti mogu da prikaže vojne oznake koje je obezbedila Strana Pošiljalac da bi ih identifikovali.
5. Strana Pošiljalac zadržava pravo da pozove svoje osoblje kada smatra potrebnim. Strana Primalac može zahtevati od Strane Pošiljaoca da povuče ili zameni svoje osoblje bez navođenja razloga. U ovom slučaju, Strana Primalac će poslati Strani Pošiljaocu preko kancelarija vojnog atašea samo svoj pismeni zahtev u vezi sa zamenom osoblja. Strana domaćin će preduzeti neophodne mere što je pre moguće za povratak relevantnog osoblja.
6. Administrativna pitanja koja predstavljaju izuzetke biće precizirana u drugim memorandumima o razumevanju, protokolima ili tehničkim sporazumima koji će biti potpisani na osnovu ovog Sporazuma.
7. Osoblje gostiju i njihovi podređeni mogu imati koristi od klubova oficira, vojnih kantina i vojnih prodavnica u okviru zakonodavstva Strane Primaoca.
8. U slučaju da bilo ko od gostujućeg osoblja i njihovih podređeni i gostujućih studenata umre, Strana Primalac odmah će obavestiti Stranu Pošiljaoca o situaciji, prevesti preminulog do najbližeg međunarodnog aerodroma na svojoj teritoriji i preduzeti druge neophodne mere, uključujući medicinske zaštite do prenosa tela.

9. Gostujuće osoblje i njihovi podređeni i gostujući studenti moraju izbegavati radnje koje mogu oštetiti životnu sredinu, obratiti maksimalnu pažnju na prevenciju zagađenja životne sredine i poštovati propise Strane Primaoca po ovom pitanju.

10. Strana Primalac će doneti konačnu odluku u vezi sa pružanjem logističke podrške i transportnih usluga neophodnih za obavljanje aktivnosti saradnje po ovom Sporazumu na osnovu reciprociteta i uzimajući u obzir svoje mogućnosti po ceni/besplatno.

ČLAN XIII ZDRAVSTVENE USLUGE

1. Gostujuće osoblje i gost student će biti dobrog zdravlja za obavljanje bilo koje aktivnosti prema ovom Sporazumu. Strana Primalac može zatražiti medicinski izveštaj koji potvrđuje da su dobrog zdravstvenog stanja.

2. Troškovi pregleda i usluga lečenja gostujućih studenata biće pokriveni u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strane Primalac. Strana Primalac će pokriti premije zdravstvenog osiguranja ili zdravstvene troškove gostujućih studenata.

3. Strana Primalac goste će obezbediti besplatne hitne medicinske usluge i usluge hitne stomatološke nege gostujućem osoblju i njihovim izdržavanim licima. Troškovi lekarskog pregleda i lečenja, sa izuzetkom hitnih medicinskih usluga i hitne stomatološke nege gostujućeg osoblja i njihovih izdržavanih lica, biće pokriveni zdravstvenim osiguranjem koje se kupuje u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strane Primaoca.

4. Strana koja prima goste će obezbediti besplatne hitne medicinske usluge i usluge hitne stomatološke nege gostujućem osoblju i njihovim podređenim licima. Troškovi lekarskog pregleda i lečenja, sa izuzetkom hitnih medicinskih usluga i hitne stomatološke nege gostujućeg osoblja i njihovih podređenih lica, biće pokriveni zdravstvenim osiguranjem koje se kupuje u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strane Primaoca. Ako Strana Primalac odluči da ih osigura u zamenu za isplatu, premije osiguranja ili sve usluge tretmana gostujućih osoblja i njihovih podređenih lica biće pokriveni od Strane Pošiljaoca ili gostujućeg osoblja.

ČLAN XIV FINANSIJSKA PITANJA

1. Strana Pošiljateljica će biti odgovorna za platu/nadoknadu, smještaj, raspoređivanje, prevoz i druga finansijska prava gostujućeg osoblja i gostujućih studenata za obavljanje aktivnosti saradnje po ovom Sporazumu.

2. Međutim, na zahtev Strane Pošiljaoca, Strana Primaoca odluku će odlučiti da li će sledeća pitanja biti ispunjena ili ne, kao i principi njihovog ispunjenja za gostujuće osoblje dodeljeno da obavlja oblasti saradnje i gostujuće studente dodeljene u svrhu obuke i obrazovanja.

a. Za Gostujuće osoblje:

(1) Unutrašnji i međunarodni transport (procedure i principe će odrediti Strana Primaoca),

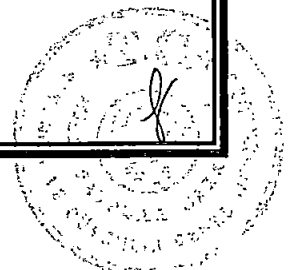
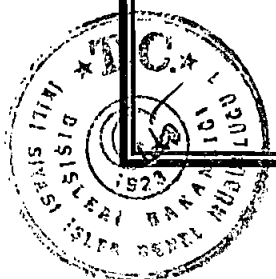
(2) Mesečna zarada (uslove i iznose oficira koji pohađaju kurs i podoficira određivaće se u skladu sa njihovim činovima, a uslove i iznose civilnog osoblja u skladu sa njihovim statusom određiće Strana Primaoca),

(3) Troškovi obuke i obrazovanja (po ceni, smanjenoj ceni ili besplatno),

(4) Odeća (detalje će odrediti Strana Primaoca),

(5) Plaćanje u smenu za lekare koji pohađaju specijalnu obuku,

(6) Raspoređivanje,

- (7) Smeštaj (u mestu smeštaja određuje Strana Primaoca),
- (8) Raspoređivanje i smeštaj gostujućeg osoblja kome se isplaćuju mesečne plate nisu pokriveni (od Strana Primaoca).

b. Za gostujuće studente:

- (1) Unutrašnji i međunarodni transport (procedure i principe odrediće Strana Primalac).
- (2) Raspoređivanje,
- (3) Smeštaj (u hostelu ili objektu koji odredi Strana Primaoca),
- (4) Dnevnic (uslove i iznos određuje Strana Primaoca),
- (5) Troškovi obuke i obrazovanja (po ceni, sniženoj ceni ili besplatno),
- (6) Odeća (detalje utvrđuje Strana Primaoca),
- (7) Isplaćene plate studentima 6. razreda Medicinskog Fakulteta za vreme pripravnčkog staža.

3. Kursevi turskog jezika koji će se nuditi u Republici Türkiye (uključujući pripremne časove jezika tokom akademskog obrazovanja) i kursevi albanskog i srpskog jezika koji će se nuditi u Republici Kosovo biće besplatni. Obuka koja zahteva visoke troškove (kao što je obuka letenja, obuka ronilaca, besplatna obuka za bekstvo, itd.) može da se ponudi po punoj ceni.

4. Gostujući studenti i gostujuće osoblje će izmiriti svoje dugove i dugove svojih podrđenih lica kada trajno napuste Stranu Primaoca. U slučaju hitnog povlačenja, dugove gostujućeg osoblja i njihovih podrđenih lica, kao i gostujućih studenata, platiće Strana Pošiljaoca prema dokumentu koji će izdati Strana Primalac i koji pokazuje iznos rashoda i odobren od strane relevantnog organa.

5. Troškove obuke i obrazovanja Strana Pošiljaoca plaća u američkim dolarima na bankovni račun koji je odredio nadležni organ Strane Primaoca u roku od 60 (šezdeset) dana od prijema dokumenta koji pokazuje iznos troškova i odobrenog od strane relevantnog ovlašćenje na kraju svakog perioda obuke i obrazovanja (troškovi obuke od jednog meseca ili kraće biće plaćeni u gotovini). Ako transfer ne može da se izvrši u američkim dolarima, plaćanje će biti izvršeno u konvertibilnoj valuti koju određuje Strana Primalac.

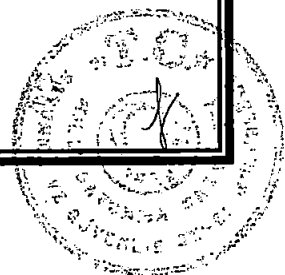
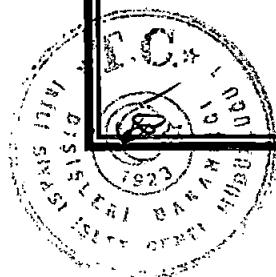
6. Gostujuće osoblje i njihova podrđena lica, kao i gostujući studenti podležu poreskom zakonu koji je na snazi u Strani Primaocu tokom njihovog ulaska, boravka i odlaska.

7. Ako se zajedničkim dogovorom Strana odluči da se pruža usluga na terenu u granicama zemlje koja prima uslugu, nastali troškovi će snositi Strana koja prima uslugu. Međutim, ako je potrebno ili se smatra odgovarajućim, Strana koja pruža uslugu će odlučiti da pokrije ove troškove delimično ili u potpunosti.

ČLAN XV CARINSKI I PASOŠNI POSTUPCI

1. Gostujuće osoblje i njihova podrđena lica, kao i gostujući studenti podležu propisima Strane Primaoca u vezi sa boravkom i putovanjem stranaca na teritoriji Strane Primaoca.

2. Gostujuće osoblje i njihova podrđena lica, kao i gostujući studenti podležu carinskim i pasoškim propisima Strane Primaoca tokom ulaska i izlaska iz njene zemlje. Međutim, Strana Primalac će obezbediti sve moguće administrativne uslove u okviru svog zakonodavstva.

ČLAN XVI
OBAVEZE STRANA IZ
OSTALI MEĐUNARODNI SPORAZUMA

Odredbe ovog Sporazuma neće uticati na prava i obaveze Strana koje proizilaze iz drugih međunarodnih sporazuma i neće se koristiti protiv interesa, bezbednosti i teritorijalnog integriteta drugih država.

ČLAN XVII
REŠAVANJE SPOROVA

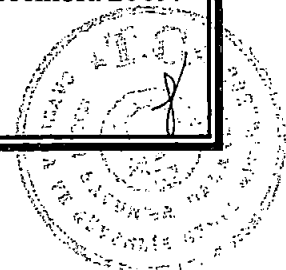
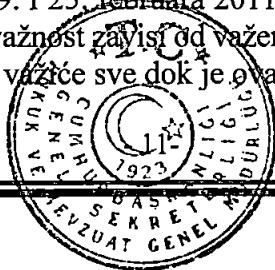
1. Svaki spor koji proizide iz primene ili tumačenja ovog Sporazuma biće rešen konsultacijama i pregovorima između Strana na najnižem mogućem nivou i neće se upućivati na rešavanje bilo kom nacionalnom ili međunarodnom sudu ili bilo kojoj trećoj strani.
2. Ukoliko spor ne bude rešen u roku od 60 (šezdeset) dana od dana nastanka, strane će započeti pregovore u roku od 30 (trideset) dana. Ako se ne postigne rešenje u narednih 60 (šezdeset) dana, strane mogu raskinuti ovaj sporazum u skladu sa postupkom navedenim u Članu XIX.

ČLAN XVIII
AMANDMAN I RAZMATRANJE

Svaka strana može predložiti izmenu ili razmatranje sporazuma diplomatskim putem, ako smatra da je potrebno. Pregovori će početi u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema pismenog predloga. Ako se ne postigne rezultat u roku od 60 (šezdeset) dana, Strane mogu raskinuti ovaj Sporazum u skladu sa postupkom navedenim u ČLANU XIX. Izmene ili razmatranje dogovorene u pisanoj formi stupaju na snagu u skladu sa postupcima navedenim u ČLANU XIX koji reguliše stupanje na snagu ovog Sporazuma.

ČLAN XIX
TRAJANJE I RASKID

1. Ovaj Sporazum ostaje na snazi za period od 5 (pet) godina.
2. Ako bilo koja Strana ne obavesti drugu Stranu u pisanoj formi diplomatskim putem o svojoj nameri da ga raskine, ovaj Sporazum će se automatski produžavati na period od 1 (jedne) godine.
3. Svaka Strana može pismenim putem diplomatskim putem obavestiti drugu Stranu o svojoj nameri da raskine Sporazumu u bilo kom trenutku. Obaveštenja o raskidu Sporazuma stupaju na snagu 90 (devedeset) dana nakon davanja obaveštenja.
4. Osim ako se Strane pismeno drugačije ne dogovore, raskid ovog Sporazuma neće uticati na tekuće programe i aktivnosti.
5. Danom stupanja na snagu ovog Sporazuma, Okvirni Sporazum između Vlade Republike Turske i Vlade Republike Kosova o Saradnji u Oblastima Vojne Obuke, Tehnike i Nauke, potpisan je u Ankari, 24. decembra 2009. godine i prestaje da važi Sporazum između Generalštaba Republike Turske i Ministarstva za Kosovskih Bezbednosne Snage Republike Kosova o Saradnji u Vojnoj Obuci potpisan u Prištini 25. februara 2011. godine. Referencije na Sporazum od 24. decembra 2009. i 25. februara 2011. godine smatraju se da su upućivane na ovaj Sporazum. Sporazum, čija važnost zavisi od važenja Sporazuma od 24. decembra 2009. godine i 25. februara 2011. godine, važiće sve dok je ovaj Sporazum na snazi.

ČLAN XX
RATIFIKACIJA I STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom prijema poslednjeg pismenog obaveštenja kojim se strane diplomatskim putem obaveštavaju jedna drugu o završetku svojih internih pravnih procedura potrebnih za stupanje na snagu Sporazuma.

ČLAN XXI
TEKST I POTPIS

1. Ovaj Sporazum je sačinjen u dva originalna primerka na turskom, albanskom, srpskom i engleskom jeziku, pri čemu je svaki tekst podjednako verodostojan. U slučaju bilo kakvog spora koji proističe iz primene ovog Sporazuma, engleski tekst ima prednost.
2. U potvrdu toga, dole potpisani, propisno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali su ovaj sporazum dana 29/01./2024., u ANKARA

U IME VLADE
REPUBLIKE TÜRKİYE

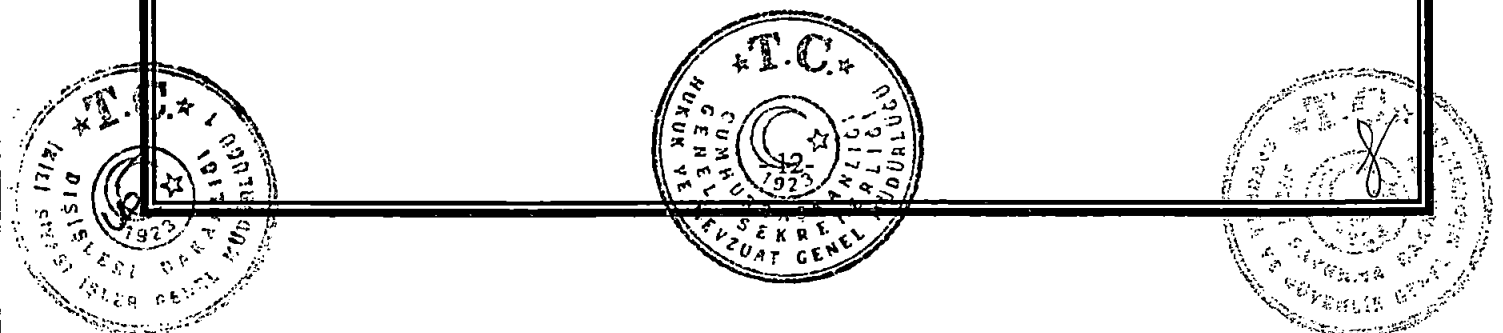

Yaşar Güler
Ministar Nacionalna Odbrane

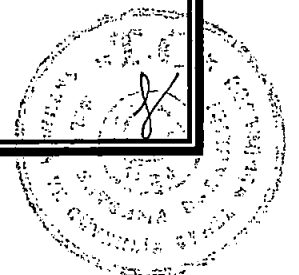
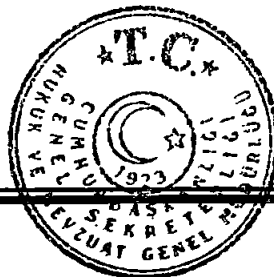
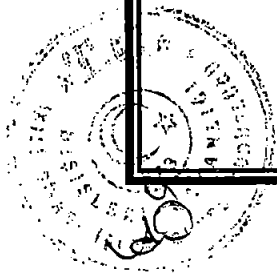
U IME VLADE
REPUBLIKE KOSOVA

Ejup Maqedonci
Ministar Odbrane

MILITARY FRAMEWORK AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
TÜRKİYE
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
KOSOVO

**MILITARY FRAMEWORK AGREEMENT BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KOSOVO**

PREAMBLE

The Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Kosovo (hereinafter referred to as the "Party" or the "Parties"),

Confirming their commitment to the aims and principles of the Charter of the United Nations,

Emphasizing that cooperation in various military fields on the basis of mutual respect for sovereignty and equality of both Parties shall contribute to the common interests and economic efficiency of the Parties,

Expressing the need for improving the existing friendly relations between the Parties on the basis of national laws and international agreements to which they are parties,

Have agreed upon the following:

**ARTICLE I
PURPOSE**

The purpose of this Agreement is to provide a framework for relations and develop cooperation between the Parties in the fields specified in ARTICLE IV.

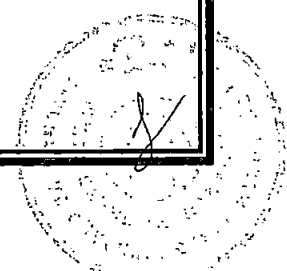
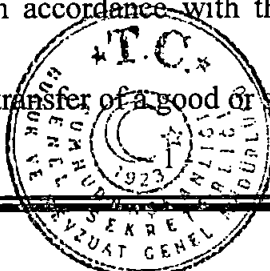
**ARTICLE II
SCOPE**

This Agreement covers the exchange of personnel, material, equipment, information and experience in the fields specified in ARTICLE IV.

**ARTICLE III
DEFINITIONS**

The terms used in this Agreement shall have the following meanings:

1. **"Sending Party"** means the Party sending personnel, material and equipment to the Receiving Party for the implementation of this Agreement.
2. **"Receiving Party"** means the Party hosting the personnel, material and equipment of the Sending Party in its territory for the implementation of this Agreement.
3. **"Guest Personnel"** means the military or civilian personnel sent by either Party to the other Party for the implementation of this Agreement.
4. **"Guest Student"** means the students sent by the Sending Party to be assigned to the Armed Forces of the Sending Party to receive training at the military schools of the Receiving Party or other educational institutions to be determined by the Receiving Party.
5. **"Dependents"** means the spouse and children of the Guest Personnel whom they are responsible for looking after in accordance with their respective national legislation.
6. **"Senior Personnel"** means the most senior person among the Guest Personnel authorized to supervise the activities of the military/civilian group sent within the scope of this Agreement and appointed in accordance with the national legislation of the Sending Party.
7. **"Grant"** means donation or transfer of a good or service free of charge.

8. **"Services"** means, in accordance with the Agreement between the Parties, provision of training, technical information, support, development, maintenance, repair, recovery, transportation, disposal, port and counselling support and allocation of ground, sea and air vehicles, equipment, weapons, buildings and estate on condition that the ownership is retained, for the execution of a job.

9. **"Logistic Support"** includes donation, exchange, sale, allocation, leasing/hiring of the goods in the inventory of the Parties and services to be agreed upon by the Parties and paid/free of charge transportation services of these materials, their technological transfer and granting licence.

10. **"Logistic Cooperation"** means activities to be carried out in the field of logistics in accordance with the equality, reciprocity and mutual benefits of the Parties.

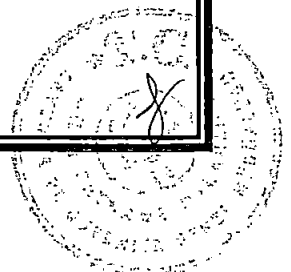
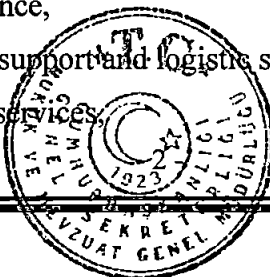
11. **"Supplies"** means all kinds of tools, instruments, machinery, equipment, raw materials, weapons, ammunition, main equipment, chemical materials, spare parts, clothing, food, fuel, fuel oil, medicine (medical consumables, medical service corps' major items and auxiliary materials for health education), outfitting and training materials which are essential for the equipment, maintenance and repair, sustainment and training activities of the Armed Forces of the Parties.

12. **"Classified Information, Document and Material"** Official information, document and material that requires protection for national security. Therefore, it is regulated by the application of a national security classification. This information may be in oral, visual, magnetic or printed form, or in technological or device form including information subject to Intellectual Property Rights.

ARTICLE IV FIELDS OF MILITARY COOPERATION

The cooperation between the Parties shall include the following fields:

1. Military training and education;
 - a. Training, education and courses at military schools, training and education centers or other educational institutions to be determined by the Receiving Party,
 - b. On-the-job training at military units, headquarters and institutions,
 - c. Mutual/unilateral exchange of Guest Personnel, Guest Student or training personnel between training and educational institutions,
 - d. Mutual contact visits and exchange of knowledge for the improvement of training and education.
2. Mutual participation in exercises/training/contests/competitions or joint exercises actively or in an observer capacity,
3. Defence industry,
4. Military cooperation and contact visits between the Armed Forces,
5. The organizational structure of the Armed Forces, the structure and equipment of military units and personnel management,
6. Exchange of military intelligence,
7. Logistic cooperation, logistic support and logistic systems,
8. Military medicine and health services.

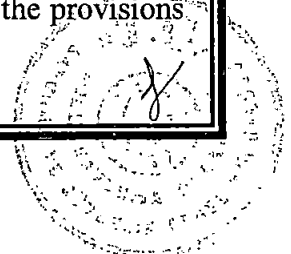
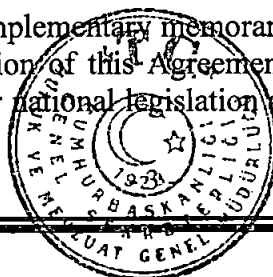

9. Communications, electronics, information systems and cyber defence,
10. Operations other than war such as peacekeeping and humanitarian aid operations,
11. Exchange of knowledge on military legal systems,
12. Mapping and hydrography,
13. Exchange of personnel for professional development,
14. Exchange of Guest Personnel, advisors and units,
15. Exchange of information and experience on military scientific and technological research areas,
16. Scientific, social, sportive and cultural activities,
17. Cooperation, training and exchange of information and experience on counter improvised explosive devices, explosive ordnance disposal and humanitarian mine action activities,
18. Training and exchange of information and experience within the scope of Disaster and Emergency Operations,
19. Military history, archives, publication/publishing and museology,
20. Counter-terrorism.

ARTICLE V

PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION AND COOPERATION

1. The Parties may carry out cooperation depending on their decisions in the following ways:
 - a. Meetings and visits of the Ministers of Defence, Chiefs of General Staff and their deputies or other officials authorized by the Parties,
 - b. Exchange of experience between the experts of both Parties in various fields of activities,
 - c. Organizing training, education and courses at a cost, free of charge or at reduced cost in military units, headquarters and institutions,
 - d. Contacts between similar military institutions,
 - e. Organizing joint discussions, consultations, meetings, and participating in courses, symposiums and conferences,
 - f. Participating in military exercises including real firing exercises, participating in these military exercises as observers and organizing joint exercises,
 - g. Exchange of information and training materials,
 - h. In the cooperation fields under this Agreement, donation, exchange, sale, allocation, leasing/hiring of the goods in the inventory of the Parties and services to be agreed upon by the Parties and paid/free of charge transportation services of these materials, their technological transfer and granting licence.
2. The activities to be conducted within the framework of logistic cooperation or logistic support shall be carried out in accordance with third-party transfer restrictions arising from the agreements that the parties have signed with other countries and which are in force.
3. The Parties may conclude complementary memorandum of understanding, protocols and arrangements for the implementation of this Agreement in accordance with the ratification processes of the Parties under their national legislation and in conformity with the provisions of this Agreement.

4. The cooperation shall be carried out by taking into consideration the mutual interests and needs of the Parties and on the basis of reciprocity.

5. The material, supplies, technical information and documents exchanged in the form of grants or in return for payment, or those produced jointly by the Parties in accordance with this Agreement, other memorandum of understanding, protocols and arrangements shall not be transferred to a third party without prior mutual written consent.

6. In the event that the material to be granted within the scope of this Agreement is discarded, the Receiving Party shall inform the Sending Party in written form.

ARTICLE VI COMPETENT AUTHORITIES AND ANNUAL IMPLEMENTATION PLANS

1. The competent authorities for the implementation of this Agreement are:

For the Government of the Republic of Türkiye: The Ministry of National Defence of the Republic of Türkiye,

For the Government of the Republic of Kosovo: The Ministry of Defence of the Republic of Kosovo.

2. The Parties shall prepare Annual Implementation Plans regarding joint activities for the implementation of this Agreement. The Annual Implementation Plans shall include the name, scope, type, date, place, executing institutions, financial aspects and other details of the activities to be carried out.

3. The cooperation between the Parties shall be strengthened through reciprocal visits at all levels mentioned in the Annual Implementation Plans.

ARTICLE VII TRAINING/COURSE CONDITIONS

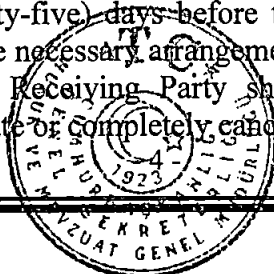
1. Training and education shall be given according to the conditions provided in the legislation of Receiving Party.

2. A training request by the Sending Party shall be made through an official letter to the Receiving Party at the latest in March of the year before the beginning of training or course in accordance with this Agreement. Upon the receipt of the request, the Receiving Party shall review it and inform the Sending Party of its reply not later than July.

3. If there is an additional training request, this request shall be notified through an official letter. The additional requests within this scope may be included in the planned requirements to the extent possible and after the consultation between the Parties.

4. It is a fundamental principle to provide training in the language of the Receiving Party, except for training given by the Receiving Party in English language. However, if requested by the Sending Party and if deemed appropriate by the Receiving Party, trainings lasting less than 3 (three) months may be provided through an interpreter. In case training is provided through an interpreter, the Sending Party shall assign sufficient number of interpreters for the personnel to be sent for training. The costs of the translation/interpreter for training purposes shall be met by the Sending Party.

5. The Sending Party shall inform the Receiving Party of the final decision on the participation in training, number of Guest Personnel sent for training/course, flight data and other information at least 45 (forty-five) days before the beginning of training in order to enable the Receiving Party to make necessary arrangements. In the event that the notifications are not made in due time, the Receiving Party shall have the right to postpone the course/training request to a later date or completely cancel it.

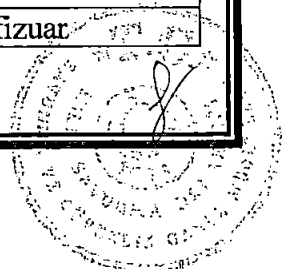
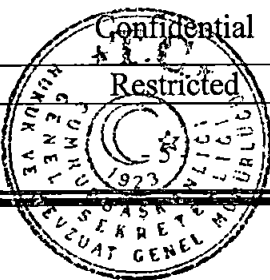
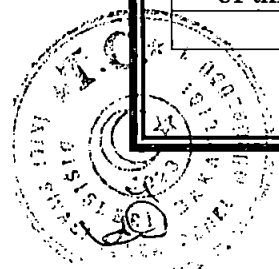
6. Training of the Guest Personnel and Guest Students shall be provided in accordance with the programs of the institutions or units where training is given. If the training subjects cover those matters relating to national security, restrictions may be imposed in this respect.
7. The Receiving Party shall state which equipment and materials it shall provide for the Guest Personnel and Guest Students necessary during training and which of them shall be returned to the Receiving Party at the end of training.
8. Guest Personnel and Guest Students shall be selected by the Sending Party according to the criteria determined by the Competent Authority of the Receiving Party. Guest Personnel and Guest Students who do not satisfy the criteria determined by the Receiving Party shall not be accepted for the training and education.
9. Matters regarding the type of examination and training shall be determined by the Receiving Party.
10. Guest Personnel and Guest Students who are sent to attend training/courses and who have fully completed the specified training/course program, succeeded in the examinations organized according to training/course conditions and successfully developed thesis/projects shall be awarded a certificate indicating that they have completed the appropriate specialization or training program (academic degree). The equivalence of the diploma (document, certificate) is subject to the approval of the higher education institutions of the Sending Party under national legislation.
11. The Guest Student and the Guest Personnel who are unable to attend training and education due to academic failure, lack of discipline, medical problems, etc. shall be discharged from training and education institutions in accordance with the relevant procedures specified in the legislation of the Receiving Party. If deemed necessary by the Parties, protocols based on this Agreement may be concluded for training which are life-threatening and require expertise (flight training, shooting drills, etc.).

ARTICLE VIII

SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION/DOCUMENT AND MATERIAL

1. All classified information, documents, physical and intellectual property rights and the military material provided or produced under this Agreement shall be exchanged, used and protected for their own purposes according to the subsequent memorandum of understanding, protocols and arrangements to be concluded between the Parties.
2. The Parties, in accordance with their national legislation, shall ensure the protection of information, documents, and all data on the materials and equipment to be exchanged within the scope of the implementation of this Agreement or performance of the joint activities. In this context, they shall take the same measures as the ones necessary for the protection of their own classified information of the same level. The Parties shall give the exchanged information the appropriate classification level as shown in the table below.

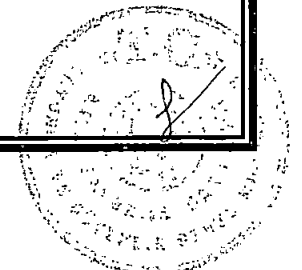
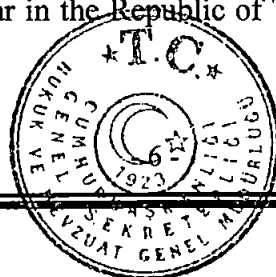
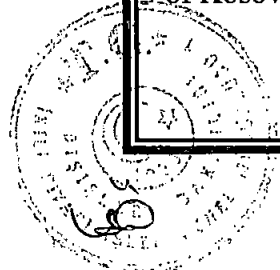
Republic of Türkiye	English Equivalent	Republic of Kosovo
Çok Gizli	Top Secret	Tepër Sekret
Gizli	Secret	Sekret
The provision of paragraph 3 of this article shall apply.	Confidential	Konfidenciale
Hizmete Özel	Restricted	E kufizuar

3. Information classified as "Özel/Konfidenciele/Confidential/" for the Kosovo Party shall be processed and protected in accordance with the protective security requirements of the classification level "Gizli/Sekret/Secret" for the Turkish Party.
4. The classified information/document and material shall not be disclosed and shared or transferred to a third party without prior written consent of the Party providing them.
5. The classified information/document and material shall only be exchanged through inter-governmental channels or other channels approved by the security authorities designated by the Parties. The classification level of the information shall be determined by the Party providing the information.
6. The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the release of the classification level of the exchanged classified information/document and material even after the termination of this Agreement.
7. The Parties shall ensure effective protection of the rights for intellectual property to be created or transferred under this Agreement in accordance with their national legislation and international treaties to which they are a party. In the context of this Agreement, intellectual property shall be understood as described in Article 2 of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization, done at Stockholm on 14 July 1967.
8. If deemed necessary, a separate security agreement on the transfer, usage and protection of the classified information/document and materials exchanged within the scope of this Agreement may be concluded between the Parties under the responsibility of the bodies authorized for each of the cooperation areas specified in ARTICLE IV.
9. The information obtained during the implementation of the provisions of this Agreement shall not be used by either Party against the interests of the other Party or any third Party.
10. The Parties shall ensure that access to the classified information/document and materials is given according to need-to-know basis and to the personnel having appropriate security clearance.
11. In the event that the information exchanged in terms of implementing this Agreement is unexpectedly disclosed, the Party discovering the fact shall immediately inform the other Party of the situation.
12. The Parties shall respect the rights and rules regarding patents, copyrights and commercial secrets in their cooperation activities.

ARTICLE IX MILITARY INTELLIGENCE

1. This Article shall cover the developments in the area of interest of the Armed Forces of the Parties regarding those countries considered to damage the mutual interests of the Parties and to be determined jointly, with the priority being given to the military activities and exchange of military intelligence information about the activities of these countries in the Republic of Türkiye and the Republic of Kosovo.
2. Exchange of intelligence information shall be conducted through the following means and according to the following methods:
 - a. Every subject matter of coordination (including subjects of exchange) shall be determined between the Parties by mutual agreement for the related year during the bilateral negotiations held by Chiefs of Military Intelligence of both nations or personnel authorised by them on a rotational basis, one year in the Republic of Türkiye and one year in the Republic of Kosovo.

b. The visiting party shall notify the Receiving Party of the name, rank, appointment and security clearance of the delegation members at least 15 (fifteen) days before the planned date.

c. The language of the documents and negotiations shall be in English. Negotiations may be conducted through an interpreter if requested.

d. The information which may be exchanged shall be delivered in document form. If there is any CD, DVD, film, photograph, slide, etc. related to the subject, they shall be attached to the document.

e. Both Parties agree that they shall reply to each other's information requests as soon as possible through mutually agreed secure channels.

f. The request for the exchange of military intelligence information shall be assessed on a case by case basis and may be rejected, should they endanger national sovereignty and security of one of the Parties or widely contradict its national/international interests.

ARTICLE X LEGAL MATTERS

1. Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students shall be subject to the national legislation and jurisdiction of the Receiving Party during their presence in the territory of the Receiving Party, including entry, stay and exit. In cases where the criminal jurisdiction of the Receiving Party is applied and the verdict itself entails a penalty which is not contained in the legislation of the Sending Party, a type of penalty which is contained in the legislation of both Parties shall be applied.

2. In the event that any of Guest Personnel, their Dependents or Guest Students are detained or arrested, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of the situation.

3. In the event that any of the Guest Personnel, their Dependents or Guest Students faces a legal investigation or trial in the Receiving Party, he or she shall be entitled to all generally accepted legal protection which shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving Party.

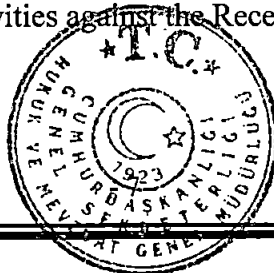
4. The activities of the Guest Student and Guest Personnel may be terminated if they violate the legislation of the Receiving Party.

5. Guest Students and Guest Personnel shall obey the disciplinary rules in the units, headquarters and institutions they are assigned to.

6. Guest Students shall be subject to the national legislation of the Receiving Party for disciplinary penalties and the Guest Personnel to the national legislation of the Sending Party. However, the competent military authorities of the Receiving Party may give orders to the Guest Personnel under their command as required by the duty.

7. Senior Personnel of the Sending Party shall be authorized to apply disciplinary measures on Guest Personnel in accordance with the provisions of their respective military service laws and disciplinary laws.

8. The Guest Personnel, their Dependents or Guest Students shall not engage in any political activity or conduct any activities against the Receiving Party.

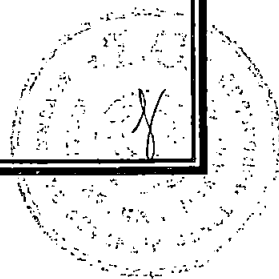
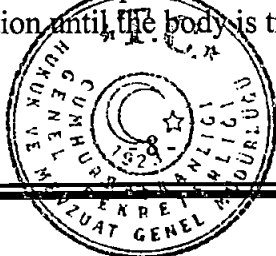

ARTICLE XI COMPENSATION CLAIMS

1. The national legislation of the Receiving Party shall be applied to the compensation claims of the third party during the implementation of this Agreement.
2. The Parties shall not claim compensation from each other for the injury or death of their personnel or for the damages/losses inflicted on individuals, goods and environment in the course of the performance of the activities under this Agreement except where such damage or loss resulted from gross negligence or intentional misconduct.
3. The Parties shall jointly determine whether such a situation has arisen out of gross negligence or intentional misconduct or not.

ARTICLE XII ADMINISTRATIVE MATTERS

1. The Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students shall not have any diplomatic immunities and privileges.
2. Unless otherwise agreed mutually by the Parties, the Receiving Party shall not assign Guest Student and Guest Personnel to the duties other than those specified in this Agreement or in subsequent agreements and arrangements.
3. The Guest Student and Guest Personnel shall be subject to the same administrative procedures as their counterparts in the Receiving Party.
4. The military personnel of the Sending Party shall have the right to wear their own national uniform unless otherwise agreed in other memorandum of understanding, protocols and technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement. The Receiving Party shall provide, to the extent possible, the necessary equipment for the performance of any activity during the duty. However, Guest Students must wear the military uniform provided by the Receiving Party. These Guest Students may attach military symbols provided by the Sending Party in order to be recognized.
5. The Sending Party shall reserve its right to call back its personnel when it deems necessary. The Receiving Party may request the Sending Party to withdraw or replace its personnel without giving any reason. In this case, the Receiving Party shall send the Sending Party through the offices of military attaché only its written request regarding the replacement of the personnel. The Receiving Party shall take the necessary measures as soon as possible for the return of the related personnel.
6. Administrative matters which constitute exceptions shall be specified in other memorandum of understanding, protocols or technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement.
7. The Guest Personnel and their Dependents may benefit from the officers' clubs, military messes and military commissaries within the framework of the legislations of the Receiving Party.
8. In the event that any of the Guest Personnel and their Dependents and Guest Students dies, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of the situation, transport the deceased to the nearest international airport within its territory and take other necessary measures including medical protection until the body is transferred.

9. The Guest Personnel and their Dependents and Guest Students shall avoid the actions that may harm the environment, pay utmost attention to the prevention of environmental pollution and shall comply with the regulations of the Receiving Party in this matter.

10. The Receiving Party shall make the final decision regarding the provision of logistic support and transportation services necessary for the conduct of the cooperation activities under this Agreement on reciprocity basis and considering its capabilities at a cost/at no cost.

ARTICLE XIII HEALTH SERVICES

1. The Guest Personnel and the Guest Student shall be in good health condition to perform any activity under this Agreement. The Receiving Party may request a medical report certifying that they are medically in good condition.

2. The costs of the examination and treatment services of the Guest Students shall be covered according to the national legislation of the Receiving Party. The Receiving Party shall cover the health insurance premiums or health expenses of the Guest Students.

3. The Receiving Party shall provide free of charge the emergency medical services and urgent dental care services of the Guest Personnel and their Dependents. The expenses of the medical examination and treatment, except for emergency medical services and urgent dental care of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by a health insurance to be bought according to the national legislation of the Receiving Party.

4. The Receiving Party may provide free of charge or in return for payment the insurance premiums or all treatment service costs of the Guest Personnel and their Dependents. If the Receiving Party decides to provide them in return for payment, the insurance premiums or all treatment service costs of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by the Sending Party or the Guest Personnel.

ARTICLE XIV FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be responsible for the salary/allowance, lodging, boarding, transportation and other financial rights of the Guest Personnel and Guest Students assigned to conduct the cooperation activities under this Agreement.

2. However, if requested by the Sending Party, the Receiving Party shall decide, whether the following matters shall be met or not, and the principles of meeting them for the Guest Personnel assigned for the performance of cooperation fields and Guest Students assigned for training and education purposes.

a. For Guest Personnel:

(1) Domestic and international transportation (the procedures and principles shall be determined by the Receiving Party),

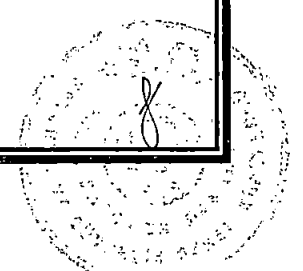
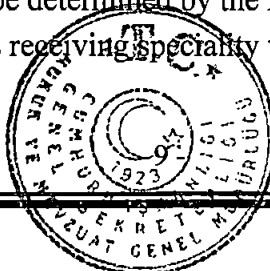
(2) Monthly salary (the terms and amounts of the course-participant officer and non-commissioned officer shall be determined in accordance with their ranks and the terms and amounts of the civilian personnel shall be determined in accordance with their status by the Receiving Party),

(3) Training and education costs (at a cost, reduced cost or free of charge),

(4) Dress (details shall be determined by the Receiving Party),

(5) Shift pay for doctors receiving speciality training,

(6) Boarding,

(7) Lodging (in the place of accommodation to be determined by the Receiving Party),

(8) Boarding and lodging of Guest Personnel who are paid monthly salaries are not covered (by Receiving Party).

b. For the Guest Students:

(1) Domestic and international transportation (the procedures and principles shall be determined by the Receiving Party),

(2) Boarding,

(3) Lodging (in the guesthouse or facility determined by the Receiving Party),

(4) Daily allowance (terms and amount determined by the Receiving Party),

(5) Training and education costs (at a cost, reduced cost or free of charge),

(6) Dress (details shall be determined by the Receiving Party),

(7) Wages paid to the 6th class students of the Medical Faculty during the internship training.

3. Turkish language courses to be provided in the Republic of Türkiye (including language preparatory classes during academic education) and Albanian and Serbian language courses to be provided in the Republic of Kosovo shall be free of charge. Training requiring high costs (such as flight training, diver training, free escape tower training, etc.) could be provided at full price.

4. The Guest Student and Guest Personnel shall clear their own debts and those of their Dependents' when they leave the Receiving Party permanently. In case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be paid by the Sending Party according to the document to be issued by the Receiving Party indicating the amount of expense and approved by the relevant authority.

5. Training and education costs shall be paid in U.S. Dollar by the Sending Party to the bank account determined by the competent authority of the Receiving Party within 60 (sixty) days following the receipt of the document indicating the amount of expense and approved by the relevant authority at the end of every training and education period (the costs of one-month or shorter training shall be paid in cash). If the transfer cannot be made in US Dollars, the payment shall be made over a convertible currency to be decided by the Receiving Party.

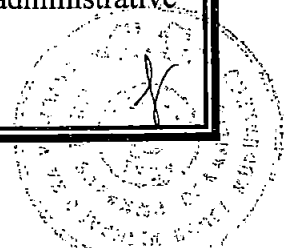
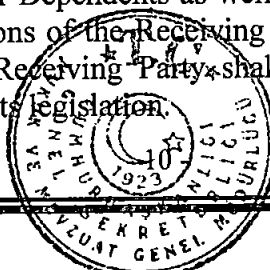
6. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the tax law effective in the Receiving Party during their entry, stay and departure.

7. If it is decided by mutual agreement of the Parties to provide on-site service within the borders of the country benefiting from the service, the costs incurred shall be borne by the Party benefiting from the service. However, if requested or deemed appropriate, the Party providing the service shall decide to cover these costs partially or completely.

ARTICLE XV CUSTOMS AND PASSPORT PROCEDURES

1. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the regulations of the Receiving Party regarding the residence and travel of foreigners in the territory of the Receiving Party.

2. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the customs and passport regulations of the Receiving Party during their entry into and exit from its country. However, the Receiving Party shall provide all possible administrative facilities within the framework of its legislation.

ARTICLE XVI
COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER
INTERNATIONAL AGREEMENTS

The provisions of this Agreement shall not affect the rights and commitments of the Parties arising from other international agreements and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other States.

ARTICLE XVII
SETTLEMENT OF DISPUTES

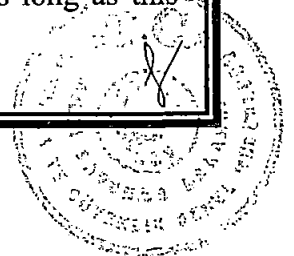
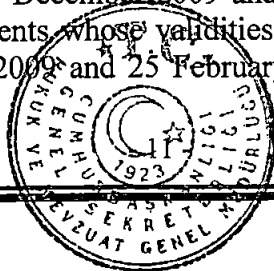
1. Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties at the possible lowest level and shall not be referred to any national or international tribunal or to any third party for the settlement.
2. If the dispute is not resolved within 60 (sixty) days from the date of occurrence, the Parties shall begin negotiations within 30 (thirty) days. If no solution is achieved within the following 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XIX.

ARTICLE XVIII
AMENDMENT AND REVIEW

Either Party may propose amendment or review of this Agreement through diplomatic channels, if deemed necessary. Negotiations shall start within 30 (thirty) days from the date of the receipt of the written proposal. If no result is obtained within 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XIX. Agreed written amendments or revisions shall enter into force in accordance with the procedures set forth in ARTICLE XX governing the entry into force of this Agreement.

ARTICLE XIX
DURATION AND TERMINATION

1. This Agreement shall remain in force for a period of 5 (five) years.
2. Unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of its intention to terminate it, this Agreement shall be extended automatically for successive periods of 1 (one) year.
3. Either Party may notify its intention to terminate the Agreement to the other Party in writing through diplomatic channels at any time. Notifications on termination of the Agreement shall be effective 90 (ninety) days after the notification is made.
4. Unless otherwise agreed in writing by the Parties, the termination of this Agreement shall not affect the ongoing programs and activities.
5. On the date of entry into force of this Agreement, the Framework Agreement Between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Kosovo on Cooperation in Military Fields of Training, Technique and Science, signed in Ankara on 24 December 2009 and the Agreement Between the General Staff of the Republic of Turkey and the Ministry for the Kosovo Security Force of the Republic of Kosovo on Military Training Cooperation signed in Pristina on 25 February 2011 shall be terminated. References made to the Agreements dated 24 December 2009 and 25 February 2011 are deemed to be made to this Agreement. Agreements whose validities are dependent on the validity of the Agreements dated 24 December 2009 and 25 February 2011 shall be valid as long as this Agreement is in force.

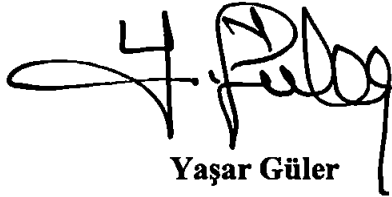
ARTICLE XX
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE

This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the Agreement.

ARTICLE XXI
TEXT AND SIGNATURE

1. This Agreement was done in two original copies in Turkish, Albanian, Serbian and English languages, each text being equally authentic. In case of any dispute that may arise due to implementation of this Agreement, English text shall prevail.
2. In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement on 29.01./2024, in Ankara...

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TÜRKİYE**

Yaşar Güler

Minister of National Defence

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF KOSOVO**

Ejup Maqedonci
Minister of Defence

